

ВІСТІ КОМБАТАНТА

6

ТОРОНТО — НЬЮ-ЙОРК 1975

ВІСТІ КОМБАТАНТА УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЖУРНАЛ

РЕДАКТОРИ: І. Кедрин-Рудницький і д-р М. Малецький

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців
в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків
і УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців,
Об'єднання кол. вояків УПА, Броди-Лев, Інк.,
Українська Стрілецька Громада в Канаді.

VETERANS' NEWS, bimonthly, published jointly by:

United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soldiers
of 1 Ukrainian Division UNA in association with:

Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian
Insurgent Army, Inc., Brody-Lew, Inc., Ukrainian War Veterans'
Association in Canada.

Address: **P.O. Box 279, Stn "D", Toronto 9, Ont., Canada**

Editorial office in USA:

**Mr. I. Kedryn-Rudnytsky, 100-E Montgomery St.,
Jersey City, N. J. 03702 U. S. A.**

Статті, підписані прізвищем чи ініціалами автора не завжди
відповідають поглядам Редакції.

Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1976 Р.

ЗСА і Канада річна передплата 8 доларів.

Поодинокі число 2 дол.

В усіх інших країнах рівновартість амер. доларя.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

Аргентина:

**Fraternidad de Los Ex-Comb
de la 1a DU ENU, c. Maza 144,
Buenos Aires, Argentina.**

Австрія:

**Dr. S. Naklowycz
Dresdner Str. 124/III/19
1200 Wien XX., Austria.**

Kiev Printers Ltd. — 860 Richmond St. West, Toronto 140, Ontario.

ЗМІСТ

	Стр.
Ярослав Курдидин: Маріюпіль	2
КОМЕНТАР	
Мирослав Малецький: З нагоди ювілею науковця	3
СУЧАСНІСТЬ	
Ярослав Курдидин: Червона тінь на морях світу	7
Кость Мандзенко: Про Європейську Конференцію в Гельсінках	11
Іван Недрин: Отаманія колись і тепер	17
МИНУЛЕ	
Степан Куропась: Український Червоний Хрест на Чехо-Словаччині	21
Газрило Гордієнко: Несплачені борги	23
Василь Верига: З-під Бродів до Будапешту	25
Юрій Тис Крохмалюк: Вояки Дивізії "Галичина" в УПА	32
О. Назар: Спомин — одної із тисячі трагедій	35
ЛЮДИ І ОПІНІЇ	
Роман Б. Припхан: Титуломанія	41
** І знова про ранги...	45
НА СЛУЖБІ НАРОДОВІ	
** 80-тиріччя Івана Поритка	47
ФЕЙЛЕТОН	
Ро-Ко: Організація майбутньої Української Армії	51
ВІЙСЬКОВІ НОВИНИ	
** Поворот до воєн на виснаження і інші	57
НАМ ПИШУТЬ	
Антін Івахнюк: До питання — Приватні Фундації	61
Роман Кобрин: Зустріч з сот. д-р Іваном Козаком	65
** Засідання Головної Управи ОБВУА	67
** Суспільна Служба Комбатантів в ЗСА	68
** З Обіжника К. У. Братства І УД УНА в Канаді	69
Ар-Ний: 14-ий Крайовий З'їзд Братства к. В. І УД УНА в ЗСА	69
Олександр Луцький: Дивізійники відбули зустріч	71
Роман Гаєцький: Пленарне Засідання Г. У. Братства	73
М. П.: Баль Комбатантів в Торонті	75
Лев Рудницький: Коляда на українських інвалідів у Вінніпері	79
ТІ ЩО ВІДІЙШЛИ	
сл. п. Юрій Гарасимів, сл. п. Микола Канятин,	
сл. п. Норберт Рибан	95
ВОЯЦЬКИЙ ГУМОР	95

Ярослав Курдидик

МАРІЮПІЛЬ

*Розгорнувся горний Маріюпіль...
Це над морем задимлене місто,
Де табунці хаток-шкаралупок
Понизались, як разки намиста.*

*Димарями знялись руки вгору
І гукають: «Ось тут сталеварні!» —
Потягує їдко сіллю з моря
І заносить рибою з базарів...*

*Невміруще залізне облизгзя
Б'є загарбник жорстоко і топче, —
Воно живе й сторігзями клиге:
— Я із сталі і видержу, хлопці!..*

*Порт пралісом щоглів похитнувся,
Б'ють у пробій і хвилі, і мери, —
Маріюпіль гордо посміхнувся
І на море зорить горним левом...*

*Веселих Свят Різдва Христового та Щасливого Нового Року
всього найкращого своїм читачам, Головним Управам
комбатантських організацій, прихильникам і співробітникам*

бажає

Редакція і Адміністрація В. К.

КОМЕНТАР

Мирослав Малецький

З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ НАУКОВЦЯ

Народ — це складне явище. Його живучість і динаміка вимагають всестороннього себевияву в усіх ділянках культурного, суспільного й політичного життя. Це всегранне життя творять живі люди. Ті, яким талант, здібність, знання, охота та почуття обов'язку дозволяють, організують та унапрямують дії народу та, оформивши бажану ним мету, спрямовують його зусилля у цьому напрямі. Ці процеси проходять у всіх організованих спільнотах, до яких зараховуємося також ми, — ті, яким довелося залишити рідну землю та розкинутим жити в різних країнах Західного Світу.

Одним з найважливіших виявів життя народу — це його культура. Історія відмічує і розповідає лише про ті народи, які зуміли задокументувати факти свого існування у формі культурних пам'яток — писаного слова та творів мистецтва. Більше їх — більше сторінок записує про них всесвітня історія. Коли одначе народ стратить свою політичну самостійність, тоді можливості його культурної творчості ограничені й часто зведені до незначности. Тоді вона скалічена та спотворена, й навіть якщо щось твориться поза контролем режиму, хоч часом і міцне, однак невистачальне. Розквіт культурного життя вимагає співучасті та підтримки всього вільного народу.

Наш народ вже від довшого часу знаходиться в ситуації, в якій не може свobodно й згідно з його духовістю творити та в якій історичні факти нашого минулого перекручується і достосовується до асиміляційних, потреб поневолювача. Культурні пам'ятки нашого минулого безпощадно нищуються, а користування рідною мовою вважається майже злочином. Так було за часів імперіалістичного царського режиму, так воно є під режимом "народної демократії". На практиці нічого не змінилось, перероблено тільки шильд — царське самодержавство, як на глум, замінено словом "народня демократія". Ось, чому тим, яким пощастило опинитися поза межами впливу "найдемократичнішої конституції", припало велике завдання — доповнити, виправити та творити те, чого народ в Україні не може.

І тут найважливішу роль відіграють наші науковці. Їх лави сильно проріджені, а їхній життєвий шлях не був устеле- ний рожами, а радше проходив тернистою дорогою, повною різних перешкод. Без катедр, які їм належалися, без доступу до потрібних бібліотек і архівів, без видавців, а, найприкріше, без вистачальних мінімальних засобів прожитку, вони всежта- ки посвятилися для нашої науки. Це сміло можна назвати ви- соким патріотизмом.

Серед них на видному місці бачимо проф. Володимира М. Кубійовича. Йому минає 75 років, але його настанова, по- ведінка й духовість ширять дух молодости й оптимізму на своє оточення. Його пляни, зв'язані з українською наукою, вистачальні на наступних сто років. Наша вояцька рука не легко орудує пером так, щоб висловити нашу пошану та гли- бину вдячності за все, що вже йому вдалося створити та за те, що ще задумує зреалізувати.

Ми колишні вояки радо підкреслюємо факт, що в пев- ному моменті на полі бою, ми навчилися чітко розрізняти інтереси цілого народу і ставити їх вище інтересів поодиноких груп чи політичних угруповань. І тому ми вповні зрозуміли інтенції професора, коли він 27 років тому взявся за немож- ливе тоді діло — зредагувати і видати Енциклопедію Україно- знавства. І якщо були тоді такі, що уважали цей задум фан- тазією, сьогодні можуть переконатися, чого може досягнути праця та рішучість одної людини. Тому ми зокрема радіємо появою томів Енциклопедії Українознавства, бо в них скон- денсовано те, що наш народ творив, здобув і здобуває та до чого прямує. За це найкраще нашого народу ми зі зброєю боролись, за це багато заплатило життям. Ми завжди підтри- мували працю над Енциклопедією не тільки морально, але й матеріально. І тепер, коли вона стоїть перед закінченням, ми повинні перші, — зорганізовані товариства, так і поодинокі, — допомогти закінчити цю монументальну працю, бо закін- чення її буде найкращим дарунком для проф. В. Кубійовича і всіх тих, які до цього діла причинилися.

Не беремось писати про ширину і глибину наукової праці Професора. Це зробили і ще доповнять фахівці. Воло- димир М. Кубійович для нас буде завжди великим українцем. Його ціле життя, стійкість характеру, цілеспрямованість і кон- секвентність заслужили вже тепер на місце в Пантеоні най- кращих синів нашого народу. Хоч він не був політиком і не претендував на такого, все таки, коли обставини вимагали, він не відмовився взяти на себе, може найважчий та найбільш невдячний, обов'язок очолити Український Центральний Ко-

мітет під час німецької окупації у 2-ій світовій війні, щоб з того посту боронити загрожену субстанцію та рештки прав західньої вітку українського народу. Зробив це тільки з глибокого патріотизму, що, зрештою, підтвердили вже історичні факти.

Якщо, дорогий читачу, зустрінете у своєму житті людину скромну, аскетичного вигляду, яка говорить з лемківським акцентом, та якщо почуєте, що ця людина найкращі роки свого життя віддала українському народові й українській науці, відкинула пропонувані їй університетські катедри, яка у своїй "келії" (так називають його квартиру під Парижем у Сарселю) безупинно працює і до того ще посвячує свій дорожчий час на придбання фондів для видання написаного, тоді поклоніться і віддайте їй пошесть, бо це — проф. Володимир Михайлович Кубійович.

Від Редакції "Вістей Комбатанта" бажаємо Дорогому Професорові ще довгих, творчих і щасливих років.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

**УСІМ ПОБРАТИМАМ,
УСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ВОЯЦТВУ,
РОЗКИНЕНОМУ ПО ЦІЛОМУ СВІТІ
та ЇХ РОДИНАМ
і ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ**

б а ж а є

**Головна Рада
Братства Українських Січових Стрільців**

*Несем Тобі не ливан й миро,
Ані не злото-серебро,
А наше вбогее добро:
Любов, прив'язання і віру.*

*І молимо Тебе, о Христе,
Дай однодушність усім нам:
Родинам, селам і містам,
І добру волю й серце чисте.*

Р. Купчинський

ЗІ СВЯТАМИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ТА З НОВИМ РОКОМ

ЩИРО ПОЗДОРОВЛЯЄМО

ВСІХ ШАНОВНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

ЯК ТЕЖ УСІХ ПОВАЖАНИХ ЗБИРАЧІВ

ЛИСТОПАДОВОЇ ЗБІРКИ

Христос Родився!

Славмо Його!

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ

Ярослав Күрдидик

ЧЕРВОНА ТІНЬ НА МОРЯХ СВІТУ

Упадок престижу ЗСА у Південній Азії, пересунення Португалії “наліво” та зріст впливів ССРСР на Середньому Сході — все це кинуло довгу червону тінь на Америку та її союзників, які досі мали перевагу у констеляції сил світу. У зв’язку з цим насовується питання: Чи рівновага сил між Сходом і Заходом, яка існувала від закінчення Другої світової війни, почала перехилятися на користь ССРСР? Чи демократичні держави ще спроможні викресати з себе стільки завзяття, щоб відвернути посилений натиск ССРСР?

Відповідь на це питання буде позитивна, якщо Захід скріпиться морально та змобілізує свої велетенські ресурси, винахідливість і передові промислово-технічні засоби. В парі з тим він мусить також змінити свою політику угоди́вства, непередрі́шенства та позбутися “політичної наївності”, щоб побороти советську підривну цілеспрямованість. Наразі Захід, очолений Америкою, висунув у противагу “детант” і безконечні переговори про атомове роззброєння, а на доказ своїх мирних інтенцій запропонував своєму найгрізнішому мілітарному й політичному суперникові найвигідніші торговельні умови.

Щоб зрозуміти, до чого прямує ССРСР, вистачить тільки подивитися на морську експансію ССРСР в останніх роках. Розбудова воєнної фльоти свідчить, що комуністична тоталітарна система плянує застосувати модерні засоби для визволення народів з-під “капіталістичного гнету” — не багнети й автомати, а дула важких морських гармат і атомові ракети крейсерів та підводних човнів.

Які зміни зайшли на протязі останніх 10-15 років, можна довідатися з журналу “Дженес Файтінг Шіпс”, видаваного капітаном Дж. В. Мур. В останньому числі подано, що в більшості категорій воєнних кораблів советська фльота має абсолютну перевагу над фльотою ЗСА, не тільки щодо числа, але також щодо якості й змодернізування. Причиною до такої наглої зміни у відношенні морської сили було те, що ССРСР на протязі остан-

ніх 10 років видавав на морську флоту 50% більше, ніж ЗСА, й тільки в 1973-74 рр. обнизив витрати до 35%. Капітан Мур приходить до висновку, що таку масову експанзію слід uważати за "сигнал агресивних задумів СССР". СССР, як велетенська самовистачальна суходільна потуга, не має ніяких важливих військових, політичних чи торговельних заморських інтересів, щоб виправдували таку велетенську розбудову морської флоту.

На Заході, зокрема в ЗСА, здогадуються, що розбудова воєнної флоту СССР понад його потреби має єдину мету контролювати морські шляхи на випадок майбутньої війни. Німецька газета "Ді Вельтвохе" пише, що таке, зрештою досить релятивне, відставання американської флоту повинно негайно змінитися, якщо ЗСА не схочуть стати морської потугою ч. 2.

На виправдання цього "недоліку" журнал "Мілітарі Ревю" писав, що війна в Індокитаю вимагала використання повного капітету всіх родів зброї, в тому й воєнної флоту, а виконання довгореченцевих стратегічних плянів мусіло бути відсунене на пізніше. Отже, через 10 років ЗСА залишилися із своїми "старими й дещо відсталими" кораблями дослівно у всіх родах свого поготівля.

На щастя, ділянка дослідів над новою зброєю не була занедбана і цей американський "технічний фінес" до деякої міри вирівнює недоліки американської флоту. До того будова різного бойового призначення модерних кораблів, озброєних "лазеровими" гарматами (з прицілом при допомозі світляного променя) чи т. зв. "рафінованими" морськими мінами, які зриваються з якору й пливають назустріч ворожим кораблям, розпізнаючи й оминаючи свої, дає надію, що Захід не скапітулює мілітарно перед Сходом.

Чимало західніх коментаторів радять ЗСА й їхнім союзникам не відставати й на політичному полі й протиставитися кожному комуністичному шантажеві не тільки гідно, але й сильно. Найближчою нагодою до того стане заповіджена на кінець 1976 р. морська конференція для 140 членів ОН. На ній мають ухвалити "закони" про слідкування і керування морськими рухами й експлуатацію океанів на цілому нашому глобусі. Цей "новий морський закон" мав би врегулювати риболовлю у прибережних морях, унормувати експлуатацію підморських копалин та заборонити закладання глибокоморських мін з атомовим зарядом, вибухи яких могли б спричинити не тільки великі ви-

ливи морської води, але також великі землетруси, не згадуючи вже про загрозу для морської фавни.

Як звичайно, СССР робить усі заходи, щоб така конференція взагалі не відбулася, а якщо мала б бути скликана, тоді він буде використовувати своїх "союзників" і "невтральних" держав-поплентачів для відкладення цієї конференції "у безко-нечність".

Тим часом СССР далі буде пропонувати світові своє "мир-не співіснування", яке слід uważати за ніщо інше, як тактику в боротьбі двох систем, у якій сильніше озброєний комунізм сподівається вийти абсолютним переможцем.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО і УСПІШНОГО НОВОГО РОКУ

Крайовим Управам, Управам Станиць Братства,
Управі Братства "Броди-Лев", членам Братства,
членам дивізійних родин, братнім
комбатантським організаціям,
українським військовикам
та українській спільноті

б а ж а є

**Головна Управа Братства нол. Воянів
1-ої УД УНА**

**ЧИ ВИ ПРИЄДНАЛИ ХОЧ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА
ДЛЯ "ВІСТЕЙ КОМБАТАНТА"?**

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

СВОЇМ ЧЛЕНАМ — УСІМ КОМБАТАНТАМ

та

ЦІЛОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ

б а ж а є

ГОЛОВНА УПРАВА ОБВУА

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

В ДЕНЬ СВІТЛОГО ПРАЗНИКА

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

*Єрархам наших церков, нашим членам, науковим,
громадським та політичним організаціям
і всьому українському громадянству
всього найкращого бажає*

УПРАВА БРАТСТВА “БРОДИ-ЛЕВ”

Полк. К. Мандзенко

ПРО ЕВРОПЕЙСКУ КОНФЕРЕНЦІЮ В ГЕЛЬСІНКАХ

Європейська Конференція для справ безпеки і співробітництва, що відбулась в столиці Фінляндії Гельсінках, своїм характером та змістом є якби продовженням горезвісного Мюнхена та гансбної події в Ялті. Такого переконання набирає пересічна людина, що ознайомилась з документами підготовки Конференції, змістом різного рода нарад, попереджуючих Конференцію і в тому числі зустрічі президента Форда з представниками етнічних груп, промовами політичних керівників держав перед і під час Конференції та змістом постанов Конференції, на якій був підписаний документ “угоди про європейську безпеку” і в кінці скептицизмом статтей, що великою повінню появились в пресі в справі Конференції.

Коли приглянемося ближче до справи Конференції і зв'язаних з нею обставин та “дипломатичних” ходів, перш за все належить ствердити, що шеф комуністичної партії СРСР Леонід Брежнев не тратив багато часу на те, щоб сповістити всім кругом про те, що “уступки”, які одержав Захід в угоді про “європейську безпеку” (?), є так само без значення, як і всі зобов'язання та обіцянки, зроблені Советським Союзом протягом майже 60 років свого існування.

Вже перед підписанням декларації в Гельсінках Брежнев заявив зібраним провідникам, що той документ, який має бути підписаний, не дає права жадній країні до “вмішування” у внутрішні справи іншої країни. Це належить розуміти в той спосіб, що розділи декларації, які торкаються свободнішого руху осіб і більш відвертого обміну інформацій, Москва вважає за цілковито неважливі, коли йдеться про Советський Союз, який надалі буде утримувати у Східній Європі замкнуте суспільство, заперечуватиме гарматами і танками Червоної Армії.

Верхом гіпокризії було виголошення тої “антиінтервенційної проповіді” якраз самим творцем так зв. “доктрини Брежнева”, що виразно стверджує те, що Советський Союз “має право” ужити, в разі konieczности, збройної сили супроти будь якого сателіта, що виломується з “партійної лінії”.

Заява Брежнєва була гострим контрастом по відношенню до банальних загально сформулованих заяв на Конференції, внесених західними провідниками, включно з президентом Фордом. Здавалося, що всі вони були обережні та якби вважали на те, що "дух відпруження" вимагає від них, щоб непроговоритись навіть одним словом, яке комуністи могли б взяти за образливе.

Президент Форд не використав також нагоди до публічного протиставлення односторонній комуністичній інтерпретації угоди про "європейську безпеку". Було то в часі його візиту в Польщі, де "гавляйтер" Кремля, Едвард Герик, окреслив цілі зустрічі в Гельсінках наступними словами: "Постанови Конференції повинні мати капітальне значення для утривалення в Європі миру, опертого на засаді неспорушності політичного і територіяльного порядку, усталеного в наслідок перемоги над нацизмом". Це було виразне ствердження про те, що угода в Гельсінках ратифікує всі советські "здобутки", dokonані до 1939 року, як також советську гегемонію над Східньою Європою.

**

В короткому часі після закінчення Конференції в Гельсінках члени американського Конгресу пригадали, і то дуже на часі, що 21 серпня минуло сім років від нападу Совтів на Чехословаччину. Та пригадка була на часі з того приводу, що справа збройної інтервенції Москви у внутрішні справи "братнього" народу, узаasadненої так зв. "доктриною Брежнєва", — повинна стати вказівкою для оцінки советської політики по Конференції в Гельсінках. В найближчому майбутньому треба уважно слідкувати, чи на підставі декларації Брежнєва в Гельсінках, якою підкреслено засаду невтручання у внутрішні справи інших країн, Москва дійсно не має заміру повторити випадку з Чехословаччиною у своїй політиці по відношенню до "соціалістичних" країн. У своїх промовах члени Конгресу пригадали різні подробиці подій з-перед сімох років в Празі. Між іншим пригадали Москві, що збройний напад на Чехословаччину погвалтував підставові засади міжнародного права, виявляючи брутальність советської політики по відношенню до малої країни, яка хотіла по своєму провадити власні внутрішні справи. Збройний напад Совтів перекреслив ті справи і надії, демонструючи перед світом про те, що імперіялістична політика Со-

ветів не рахується з жадними постановами міжнародного права, як також з інтересами народів, які опинилися в границях ідеологічно-політичного впливу московського більшовизму. Аспірації чехів і словаків були здушені та знищені збройною інтервенцією Советів, щоб і надалі накидати свою волю обом тим народам.

В Гельсінках гарними словами говорив Брежнев про засади внутрішньої незалежності всіх країн. Проте ж дійсна політика того самого Брежнева рішучо перекреслює виголошені ним слова. Ось чому пригадка празьких подій з 1968 року була пригадкою на часі.

Промови, що їх виголосили президент ЗСА, Дж. Форд, і партійний верховод СССР Леонід Брежнев у зв'язку з підписаною Деклярацією Європейської Конференції Безпеки і Співробітництва, тільки підтверджують глибокі розходження між Заходом і Сходом та що сама Деклярація є більше надією, а не справжнім полагодженням суперечностей.

Перед підписанням Деклярації президент Форд заявив, що принципи Деклярації мають спричинитися до обопільного роззброєння, не допустити до атомової війни та запевнити дійсну свободу для людей у всіх країнах світу. В своїй промові президент наголосив про людські права, свободу слова, релігії, політичні і громадські права поодиноких осіб, права народів і національностей. З другого боку Советський Союз мало уваги прикладає постановам Європейської Деклярації щодо людських і національних прав, як також постановам про вільну виміну людей та ідей, що було недвозначно підкреслено в промові Л. Брежнева, виголошеній в Гельсінках. Брежнев зазначив, що Європейська Деклярація має на меті запевнити, щоб жадна країна не вмішувалась у внутрішні справи другої країни. Цими словами Брежнев хотів подати до відома Америки та й інших країн Заходу, щоб в майбутньому не старалися "лібералізувати" внутрішню політику комуністичних країн покликанням на Європейську Деклярацію. Таким чином, як твердять західні коментатори, нема виглядів, щоб СССР та інші комуністичні країни змінили свою політику відносно дисидентів чи вільнішої еміграції. Європейська Деклярація, за твердженням тих же коментаторів, принесла більше користи комуністичному бльокові, бо таки справді прийняла до відома існуючі кордони в Східній Європі та дуже мало уваги присвятила покращанню життя на-

селення СССР та інших комуністичних держав. Таким чином та Деклярація являє собою концесії Заходу та великі здобутки комуністичного ब्लюку.

В справі Конференції Безпеки, що відбулася в Гельсінках, писалася велика кількість статтей і коментарів в американській та етнічній пресі, однак не можна було серед них знайти статті, яка прихильно, чи бодай з будь-якими надіями насвітлювала б що політичну подію, котра чисельністю учасників конференції була найбільшою від часу Віденського конгресу в 1814 році.

В статті під наголовком "Логік оф детент" в "Нашенел Ревю" Дж. Бурингем дуже влучно завважив, що політика "детент" окреслює відношення ЗСА до совєтського режиму. Її метою є поправа взаємовідносин, уникаючи потягнень, які поглиблюють ворожнечу і впроваджуючи акції, що збільшують співпрацю обох держав. З приводу того, отже стратегія "детент" є спрямована проти совєтських мас і поневолених комуністичним режимом народів. Таким чином солідаризації з тим режимом не можна відділити від змови проти його жертв.

Невблагальна логіка "детент" в сучасному не різниться від тої з-перед тридцяти років, коли великодержави Заходу погодилися на окупацію Сталіном кількох країн Європи, а на "десерт" примусово репатріювали два мільйони совєтських громадян, посилаючи їх на тортюри і смерть з рук посіпак совєтської тайної поліції.

**

Історія часами любить робити несподіванки. Отож не Брежнєв, а Солженіцин є правдивим реперезентантом почувань і думки російського народу. Його типовість окреслюється також зближенням до містицизму і мріями про "Третій Рим", що можна знайти в його давніших літературних творах.

21 липня цього року Солженіцин сказав: "Президент (Форд) незабаром полетить до Європи, щоб підписати зраду Східної Європи, офіційно признати її поневолення назавжди". Президент і його оточення рішучо відкинули оскарження Солженіцина. Згідно з обіцянкою, що дав президент представникам етнічних груп, він перед відлетом до Європи зложив певну заяву на летовищі "Андрюс", проте поминув найважливіше речення про те, що ЗСА не визнали і ніколи не визнають анексію Литви, Латвії та Естонії до Совєтської Росії.

Не можна бути одночасно приятелем Брежнєва і Солженіцина. Кіссінджер розуміє логіку “детент” і тому порадив президентові не прийняти відвідин Солженіцина. Ті, що вибрали Брежнєва, поборюють Солженіцина, намагаючись представити його як російського реакціонера зі старої царської школи, як фанатика і містика, якого не належить поважно трактувати.

**

Стає дивним і разить брак не тільки уяви, але й інтелігенції серед провідників і політичних коментаторів Заходу. Майже ніхто на Заході не звернув уваги на “символіку” подій останніх часів. Коли американські астронавти в просторах небес подавали руки советським космонавтам, в той час на землі обходили тиждень поневолених народів. Втікачі з країн Советської імперії, або узалежнених від неї, домагалися для своїх братів і сестер в середньо-східній Європі права до вирішення своєї долі. Однак москалі цілево і свідомо запропонували ту, а не іншу дату зустрічі їх космонавтів з американськими астронавтами. Американці в наївності духа погодились, не передчуваючи навіть, що далися, як кажуть поляки, “набити себе в бутельку”. “Бутельку” закорковано в Гельсінках. З другого боку — з якого приводу Совети уперлися, щоб “остаточний акт” так зв. Конференції Європейської Безпеки, яку довгий час провадили в Женеві, підписати в Гельсінках? Знов і тут наївним представникам Заходу не прийшло до голови, що для комуністів такий оборот справи має велике символічне значення. Аджеж Гельсінки є столицею Фінляндії, від якої походить “фінляндизація”, що окреслює геополітичний статус цієї держави супроти Советського Союзу. Той статус признає Москві право вета по відношенню до всіх постанов і проектів Фінляндії так в політиці закордонній, як і оборонній і внутрішній, а навіть економічній і освітній.

Отож, “остаточний акт” Конференції Безпеки має бути вступом до “фінляндизації” решти Європи, що ще є поза засягом впливів Кремля.

**

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

i

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Друзям по зброї кол. Воякам І-ої УД УНА

на Рідних Землях і за кордоном

бажають:

Б. КАШУБА
Р. ПРИПХАН
Л. РИХТИЦЬКИЙ
Ю. ЧОРНІЙ
М. ЛЕПАК
С. ЧУЧУК
М. ФИЛИПОВИЧ
В. ВЕРДЕНЮК
І. СКОМОРОХ
І. ТУЦЬКИЙ

П. БРАМА
О. і Ф. АНДУЩИШИН
М. СВАЧІЙ
М. НІМИЛОВИЧ
М. ЧЕРЕВАЙКО
В. ПРИТОЦЬКИЙ
Г. ДОРОШ
П. ГУЦУЛ
І ПЕЧЕНЮК
П. С.

ОТАМАНІЯ КОЛИСЬ І ТЕПЕР

(З приводу книжки ген. О. Вишнівського “Повстанський рух і отаманія”)

“Під час нашої визвольної війни (1917-1920) мали ми отаманію військову, а після війни — політичну” — так починається книжка генерала Олександра Вишнівського “Повстанський рух і отаманія”, Збірник, Детройт, 1975. Вже це перше речення вказує, що Ш. Автор, один із найвидатніших наших високих бойових старшин Армії УНР, займається отаманією, як цілим явищем, в минулому й сучасному. Він дає дефініцію отаманії, як хворого амбіціонерства, чи амбітництва, закоханого у себе егоцентризму, що штовхає до захоплення влади й пошестей всіма можливими, найбільш безскупільними засобами, при чому звертає дуже влучно увагу, що такі методи українські люди стосують тільки на рідному українському ґрунті, бо на чужинському є слухняними слугами чи рабами. Генерал О. Вишнівський, який завжди, за все своє життя відзначався простолінійною вдачею і відвагою говорити хоч би й немилу комусь правду в очі, таку, як він її уважав, каже цю правду й у своїй книжці — не тільки про різних отаманів, які були маленькими людьми-авантюристами, аферистами, але й про деяких високих наших державних мужів і полководців, які отаким аферистам довіряли, потурали та навіть їх фаворизували. Генерал не цурається виявляти тут одверто те, про що давно знали всі активні члени визвольної війни-революції та дослідники новітньої історії України та причин нашої визвольної прогрі: про “слабкість” Головного Отамана Симона Петлюри до різних самозванних отаманів, включно з такими найгіршого сорта авантюристами як Омелько Волох, який не міг би “гуляти”, як він це робив, не міг би допускатися таких злочинних дій, як самовільний арешт доброго і чесного старшини Петра Болбочана, як би не покладався на протекцію від Головного Отамана, котрий прозрів щодо нього — запізно.

Олександр Вишнівський — людина чесна й чесно підходить до явища отаманії та отаманів, не тільки за їх офіційним військовим ступнем в Армії УНР, але й тим терміном, що прий-

няв специфічний зміст, специфічне — негативне — забарвлення за української визвольної війни. Він признає, що були й “добрі” отамани, хоч самозванні командири зібраних ними повстанських ватаг, проте люди ідейні, віддані справі збройної оборони молодій українській державності, деякі навіть з військовим досвідом. Але головна ідея книжки генерала Вишнівського, головна його журба — це власні ті “злі” отамани, ці амбітники, які накоїли так багато лиха українській справі і покрили не тільки себе ганьбою, але й пошкодили добрій славі всього українського війська.

Минуле минулим, яке ми повинні звеличати, та яке проте належить — дослідникам історії. А найбільша актуальна журба — це існування і в сучасному нашому житті отаманів, амбітників та безскрупульних, позбавлених автокритицизму одиниць, які ганяються за почеснями, причеплюють собі неналежні їм титули, обвішують себе відзнаками й медалями, чи просто каламуть воду у громадському річищі. У нормальному мирному часі, за впорядкованих відносин таке неможливе. Зате війна, революція та — перебування на еміграції створюють догідні умовини для отаких військових і цивільних отаманів. У книжці генерала Вишнівського цілий один уступ присвячений оцьому жалюгідному сучасному явищу: “Отаманія на еміграції”.

Повстанські отамани за нашої Визвольної війни й революції — це тема не нова. У передвоєнному львівському “Літописі Червоної Калини” появилася цілий цикл силуетів різних отаманів, — їх потім передруковували також в Америці й Канаді. 10 лютого 1957 року генерал Аркадій Валійський мав доповідь у Ньюйоркському Відділі ОБВУА на тему “Повстанський рух в Україні та отаманія” і вона була широко зреферована з коментарями у “Свободі” з 21 березня 1957. Але заслугою книжки генерала Вишнівського є власне підхід до отаманії, як ширшого явища, відомого раніше і тепер також у суспільно-політичному житті.

Взагалі ж книжку генерала О. Вишнівського (108 сторінок крім 10 сторінок ілюстрацій) — читається “одним махом”, бо хоч це лектура, місцями, сумна, проте барвиста. Талановитий письменник з кожного такого нарису склав би роман. Добре теж, що Автор виявив багатьом українським людям, зокрема молоді деякі невідомі речі, чи пак позолочувані по лінії прикрашування всього того, що сталося в минулому. Це стосу-

ється, наприклад, Другого Зимового Походу. Тому, що він закінчився героїською смертю 359-ох бійців, розстріляних під Базаром, то загал звик дивитися на всю ту військову кампанію, як на щось героїське, як на тісне пов'язання з Першим Зимовим Походом. Добре, що генерал Вишнівський стверджує ще раз, що вся та кампанія була "самогубною", що це була насправді польська провокаційна затія, про яку згори за всіма подробицями знали большевики. Стверджував про це вже полк. Є. Коновалець, недзвозначно давав пізнати — хоч не ставив крапок над "і" — Дмитро Гречанівський у своїй книжці спеціально присвяченій тій кампанії, — і автор цих рядків не раз перестерігав не ставити впоряд Першого і Другого Зимових Походів, бо крім посвяти й хоробрости окремих вояків тут і там — ті дві операції не мають ніяких спільних рис.

Книжка генерала О. Вишнівського — добра й корисна поява. Дає чимало фактажів авторитетним автором, що знає дану історичну епоху і дану проблему, і дає правильне наświetлення отих фактів. Автор дякує у вступі Меценатам, що допомогли видати книжку в часі, коли Автор, на превеликий жаль, хворіє, але треба подякувати самому Авторові, що він її написав.

І. Кедрин

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

*Головній Управі Братства кол. Вояків 1-шої Української
Дивізії Української Національної Армії,
Крайовим Управам, Управам Станиць,
Братствові Броди-Лев, Редакції та Адміністрації
"Вістей Комбатанта", всім Дивізійникам, розкиненим
по цілому світі та їх родинам,
комбатантським організаціям усіх українських збройних
формацій та всій українській спільноті*

б а ж а є

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-шої УД УНА в ЗСА

Станиця у Філадельфії, Па.

ХРИСТОС РОДИВСЯ

ГОЛОВНИЙ І КРАЙОВІЙ УПРАВАМ БРАТСТВА, ВСІМ
УПРАВАМ СТАНИЦЬ, ЧЛЕНАМ ТА СИМПАТИКАМ БРАТСТВА,
ЧЛЕНАМ ДИВІЗІЙНИХ РОДИН, БРАТНІМ
КОМБАТАНТСЬКИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ ТА НАШІЙ СПІЛЬНОТІ

РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

б а ж а є

**УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ
1-шої ДИВІЗІЇ УНА В ГАМИЛТОНІ**

Степан Куропась

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ НА ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ

(Справлення неточностей у статті "Санітарно-медична справа в Україні")

Вичерпна стаття д-ра Вол. Трембіцького у "Вістях Комбатанта" ч. 2 потребує деяких уточнень, а саме:

Група Круменичі (а не Круковичі) 8-ої самбірської бригади, як найдалше на захід висунена одиниця УГАрмії силою 1.200 вояків, перейшла на чехо-словацьку територію біля Сиготу й у Воловім склала зброю чехам. Комендантом групи був підполк. Федорович, а не полк. Варивода. Федорович був власником фільварку на Бережанщині, був пов'язаний з УВО й суджений у процесі членів тієї організації. Полк. Варивода разом із своїм братом чи братаничем, сот. Вариводою, родом із Садагури на Буковині, прибули до табору в Німецьким Ябліннім з Відня.

Група Кравса перейшла через Румунію на Чехо-Словацьчину вже в час відвороту польської армії з-під Києва, де, як чванилися польські воєнні звітодавці, поляки там у Дніпрі коней напували. Отже, ген. Кравс не міг вже в травні бути комендантом табору Німецьке Яблінне.

Щодо примітки на ст. 24 "ВК", наче б полонені (радше інтерновані) отримували військову платню як компенсацію за участь бригади Кравса в бою проти червоних мадярів в травні 1919 р., де згинув та було поранено біля 600 наших вояків, треба згадати таке: Я переходив на Чехо-Словацьчину з групою підп. Федоровича і ми стрінули мадярів перед Новим Містом під Сяторм (Шаторал-Уйгелі), але бою ми не мали, бо зброю склали у Воловім. Гірська бригада, що вже в травні перейшла кордон, теж не могла мати бою з військом Беля Куна, бо ще перед Кошицями склала зброю. А якби навіть, як твердить проф. Штефан, такий бій відбувся, то втрати 600 вояків свідчили б про величезний бій. Дехто той цвинтар і ранені? За весь час побуту в Німецьким Ябліннім (Дойч-Габель) ніхто про такий бій не говорив, ніякі ранені туди не прибули, не прибули й пізніше будь-які виздоровенці.

Ми там мали платню чеського вояка з вдячності за те, що уряд України (Центральна Рада) озброїв в м. Пирятині чехо-словацьку легію, постачав їй харчі та інше обладнання, що вможливило чехам — через Сибір і Владивосток — повернутися додому. Так у Празі під час студій інформував нас Український Громадський Комітет (Шаповал, Григоріїв), який виклопотав грошову допомогу студентам. Курінь бригади з Дойч-Габлю виконував службу в касарнях 28-го полку піхоти ("пражске діти") під час роззброювання сибірських легіонерів у Празі на Вршовіцах. В Америці перебуває ще кілька старшин Гірської бригади і Групи Круменичі, то хтось міг би знати про бій під Кошицями з 600 втратами, як би такий бій дійсно відбувся.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ і НОВИМ РОКОМ

НАЙСЕРДЕЧНІШІ ПОБАЖАННЯ

пересилають

Усій Родині, Приятелям, Знайомим, Побратимам зброї
і всьому Українському Народові на Рідних Землях
і на Чужині

АННА і ЛЮБОМИР КУЗИКИ

ГАЛИНА і ЮРІЙ КОВАЛЬ

КСЕНЯ і ОЛЕКСА ХІЧ

ІРИНА і МИКОЛА ПЕТРАШІ

ВІРА і МИХАЙЛО ПАПУШКЕВИЧІ

ІРИНА і ОСИП ЗАПУХЛЯК

СОФІЯ і ІВАН ЛУЩАКИ

ЮЛІЯ і ФРАНК ЯКУБІВ

ГАЛИНА і ДМИТРО ГАЙДУКИ

СОФІЯ і МИКОЛА ТАРАБАН

АННА і ВОЛОДИМИР СКІБІЦЬКІ

Віскансин Делс, ЗСА

НЕСПЛАЧЕНІ БОРГИ

Війна дуже коштовна справа, про це не може бути двох думок. Мало котра країна в світі може провадити війну власними силами, без сторонньої допомоги.

Країна у війні напружує всі свої сили, як людські, так і матеріальні, звертається до своїх власних громадян приймати участь у воєнних позичках, якими обтяжує власних громадян до Бог зна якого покоління. І, як правило, всього цього не вистачає їй країна у війні звертається за позиками до закордону, до інших країн. Так постають закордонні борги за воєнні позики.

Закордонні борги так само падають тягарем на власних громадян на безконечно довгий час, іноді на декілька поколінь! Тому, що мало що не все одержане позиною із-за кордону, пішло "з димом", то їй мало котра держава додержує свої обіцянки сплачувати воєнні борги й намагається одержувати різні пільги, щоб відкласти сплати боргів, щоб зменшити їх, або хоч відсотки від тих боргів, або взагалі, щоб не сплачувати їх. Єдина країна в світі це Фінляндія, яка точно сплатила всі свої воєнні борги.

Єдина країна в світі, яка не просить позик на воєнні цілі у інших держав, це Америка (ЗСА). Її людські ресурси, її природні багатства, її промисл, як загальний, так і воєнний, в цілому її воєнний потенціал, практично беручи, не вичерпані!

Мало того, що перебуваючи в війні, Америка може навіть помагати іншим країнам, просто навіть у неймовірних розмірах. Так було за Другої світової війни, коли Америка щедрою рукою допомагала іншим державам. До тих країн, які скористалися із щедрот американського воєнного потенціалу, на першому місці стоїть СССР, який одержав від Америки за час від червня 1941 року по вересень 1945 року, як це видно із звіту Державного Департаменту про воєнну поміч СССР, 1945, ст. 20-28, такі матеріали:

1) Різні літаки з запасовими частинами — 14,018 штук, 2) Танки, паротяги, вантажні авта — 466,968 штук, 3) Вибухові речовини — 325,784 тонни, 4) Воєнні й торговельні кораблі — 5,367,000 бр. рег. тонн, 5) Машини для воєнних кораблів — 7,617 штук, 6) Харчі — 4,291,012 тонн, 7) Машини та інше зарядження для промислу на 1,095,140,000 доларів, 8) Криця — 2,589,776 тонн, 9) Кольорові метали — 781,663 тонн, 10) Дроти сталеві та з кольорових металів — 1,018,855 миль, 11) Газоліна — 2,159,336 тонн, 12) Хемічні препарати — 820,422 тонн, 13) Мільйони взуття, текстильних, шкіряних та інших матеріалів на мільйони доларів.

Вищеподані кількості свідчать про могутність американського воєнного потенціалу, коли країна, сама перебуваючи в війні, може відділити від свого

"щедрого столу" ще й такій великій, але ні в якому разі не могутій державі, як СССР.

Цього ніколи не треба забувати ані тепер, ані на майбутнє, бо таке співвідношення між цими двома, як тепер залюбки називають, "суперпотугами", не змінилося!

Вартість зброї й інших предметів, доставлених Советам у Другій світовій війні за законом про "наєм і позику", обраховано на 10 білльйонів дол. ЗСА зредували ту суму до 800 мільйонів. Совети погодилися заплатити 300 мільйонів, але й тих грошей не заплатити.

Та величезна держава, яка тепер існує під назвою СССР, не розрахувалася за борги царської Росії з Першої світової війни, не розрахувалася вона й за свої борги з Другої світової війни! Не хоче бачити, не хоче брати прикладу з маленької Фінляндії, яка мов би й недалеко, під боком! Тому й несплачені борги!

Тому що час проминув, надії на сплати боргів майже ніякі, в ЗСА виринають думки про те, що ті позики варто перейменувати на дари колишньому союзникові проти спільного ворога! Ну, і чи варто брати приклад з маленької Фінляндії?!

Веселих Свят та Щасливого Нового Року

всім членам ОБВУА

б а ж а є

Д-Р ВОЛОДИМИР ҐАЛАН

президент ОБВУА

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО

усім членам Братства 1-ої Української Дивізії УНА

б а ж а є

Д-р РОМАН ДРАЖНЬОВСЬКИЙ з РОДИНОЮ

Голова Головної Управи Братства 1 УД УНА

Василь Верига

З-ПІД БРОДІВ ДО БУДАПЕШТУ

Вирвавшись щасливо з оточення, ми полягали на зеленій траві, щоб відпочити. Ген, внизу, поміж селами Княже і Ясенівці, простягалася долина смерті, де все ще таракотіли московські скоростріли, намагаючись зупинити прорив. На ясно блакитному небі не було ані однієї хмаринки.

Я скинув черевики, щоб з них викинути болото, яке налізло до них на мочарах, та просушити ноги і скарпетки. На мої спарені ноги чекала ще далека дорога і свіжий вітрець ділав на них, як цілющий бальзам. Ох, як би ще так свіжої холодної води! Та й не зашкодило б перекусити. Але про це не було мови.

Сонце почало добре припікати, коли я з товаришами вирушив у дорогу. Мене гнав страх, що москалі готові повторити свої вчорашні герці з літаками й знову нас оточити. Якщо так, не дай Боже, сталося б, в мене вже не було б більше сили йти у ще один прорив.

Не маючи ані карти, ані компасу, я не знав де ми є, за винятком хіба того, що ліворуч був Золочів, а десь тут на тих горах повинні бути села Майдан та Залісся. Властиво, карта не було потрібна, бо я йшов у тому напрямі, куда всі йшли, хуч у цьому випадку слово "йти" не зображувало дійсності. Я не йшов, а сунувся повільно, бо мої спарені ноги відмовляли послуху; я не міг йти ані взутий, ані босоніж. Пробував йти у скарпетках, але то не помагало, тим більше, що наша дорога вела спочатку сіножатями, а згодом межами.

Нарешті серед дерев показалися якісь господарські забудовання. Підійшовши ближче, я побачив на подвір'ю правдиву нашу цимбровану криницю — з журавлем. Я приспішив свій черепаший хід до криниці, де вже стояло кілька вояків, а один з них якраз витягнув ведро з водою, проте ніхто з них не спішився її пити. Я підійшов ближче й з жадобою глянув у відро.

"О, доле моя", — сказав я до себе. Те, що я побачив у ведрі, не була вода, а якась жовто-брунатна грязюка. На неї важко було дивитися, а не її пити.

Оподалік від нас стояв старий селянин, мабуть, власник цього господарства, який приглядався нам. Я підійшов до нього й запитав:

— Що сталося з цією криницею?

— Нічого не сталося, — відповів він. — Я дивуюся, що там ще взагалі є вода. За останню добу сюди перейшли тисячі вояків і ніхто з них не проминув цієї криниці. Вони вичерпували воду скорше, ніж вона прибувала з джерела, й на самому дні залишилася тільки розбовтана глина з піском.

Не вгасивши спраги, треба було йти далі. Можливо, що якраз спрага і голод гнали нас втомлених далі.

Сонце вже заходило й кидало свої останні проміння на вершки дерев, коли ми, минувши село Майдан, добилися до якогось іншого села, чи присілка, під лісом, десь біля Гологір. Щойно тут ми погасили свою спрагу водою з глибокої цимброваної криниці, яка була на самому краю села. Біля неї зупинився чималий гурт вояків. Одні відпочивали під деревами, інші чекали на свою чергу біля криниці. У селі не видно було нікого і господарства світилися, здавалось, пустою.

На землю вже почав спадати сүмерк, коли біля криниці з'явилася молодиця з кошиком в руках. Видно було, що вона кудись спішилася. Я підійшов до неї й запитав:

— Де поділися люди, що нікого тут не видно?

— Люди живуть в лісі, бо там безпечніше, — відповіла вона. — Там ми маємо навіть свою худобу й тільки час-до-часу приходимо в село забрати дещо з хати.

— Чи були у вас большевики? — питав я далі.

— Були сьогодні вранці.

— А як вони поводитися?

— Вони нічого нікому не кажуть, тільки, як звичайно, впевняють нас, що нас визволили з-під фашистівського ярма. За все платять і поведяться з людьми, покищо, добре, — з поспіхом відповіла молодиця. — Вибачайте, але мені ще шмат дороги лісом, де я повинна дістатися, поки западе ніч, — виправдувалася вона й, піднявши кошик, відійшла.

У нас також не було часу, бо, якщо большевики були тут вранці, то хто може запевнити, що вони не прийдуть увечері. На зустріч з ними ми зовсім не мали охоти.

На роздоріжжю, біля якого ми спочивали, стояв дороговказ, який однією "рукою" показував на "Перемишляни —

18 1/2 км". Вже смеркло, коли ми рушили у тому напрямі. Запала темна ніч. Кожний йшов, як міг — одинцем, вдвійку чи втрійку. Один одного тримався, щоб не згубитися. Трійка, в якій я йшов, по якомусь часі збилася з дороги. Ми почали йти полями навмання і побачили, що заблудили. Кругом нас нікого не було, тільки час-до-часу доходили до нас здаля невиразні голоси. Так ми блукали цілу ніч: йшли, ставали, відпочивали й знову йшли, не знаючи куди.

Нарешті перед нами зарисувалися якісь сльветки шатер та вантажних автомашин. Ми підходили обережно, бо боялися, щоб то не був большевицький табір. Як виявилось, то був вермахтівський "трос". Весь табір спав, тільки сторожа куняла біля колони автомашин, які полишали за собою глибокі сліди коліс на розмоклому ґрунті. Від них ми не отримали ані їжі, ані певних вісток. Вони тільки нам сказали, що недалеко є якесь село.

І дійсно, коли почало світати, ми перед собою — яких сто кроків — побачили вершки солом'яних дахів села, яке розтягнулося вздовж річки чи потоку, понад берегом якого йшла болотниста дорога з відгалуженнями вгору праворуч. Було воно Жуків чи Вишнівчик?

По цілонічній мандрівці ми були втомлені й голодні. Ми сіли при дорозі, щоб відпочати й негайно заснули. Збудили нас якісь голоси. Це були вояки вермахту, які йшли дорогою й, завваживши нас, гукали: "Менш, аүф, аүф!"

Ми рушили далі, оминаючи калюжі болота, й шукали за якимось добрим господарством, де можна було б щось перекусити. Знаючи, що при головній дорозі багато непрошених гостей, ми зійшли на одну бічну вуличку й праворуч побачили велике господарство з гарною покритою бляхою хатою у глибині подвір'я. Праворуч були стайні, ліворуч велика стодола, а далі простягалися вже поля. Велике подвір'я, яке тягнулося дещо під горб, було відгороджене від дороги плотом та ворітьми.

Ми втрійку зайшли до хати, але зразу запримітили, що наш плян не вдався, бо в хаті було розміщено коло десятка німців вермахту. Деякі сиділи на лавках, а інші лежали на долівці. Вони тут, мабуть, ночували. Біля кухні поралася молода жінка.

— Слава Ісусу Христу! — сказав я, входячи до хати, не звертаючи уваги на німців.

— Слава на віки! — відповіла жінка, глянувши якось здивовано на нас.

Я свідомо привітався цим традиційним в Галичині привітом, щоб звернути її увагу, що ми не німці. Вермахтівці також звернули на нас увагу. До того наша трійка була дивно одягнена. Вітик, родом з Ярославщини, зброяр 8-ої сотні 30-го полку, мав на собі звичайний, темно-зелений робочий дрилховий однострій. Василь (прізвища не пригадую) був з бойових частин й тому у маскувальному однострою, а я знову мав вихідний однострій, в якому мене захопив аляр на присілку Каролівка біля Кутів. Отже, я був єдиний, який мав усі дивізійні відзнаки.

Німці, побачивши нас, всі звернулися в нашу сторону, а їх фельдфебель, що лежав на встеленій соломою долівці, запитав: “З якої ви частини?” Я пояснив німцям і господарині, що ми з Дивізії “Галичина”, а в господарині я запитав, чи не могла б вона дати нам щось їсти.

— О., то ви наші, — сказала ніби врадувано, але, як мені здавалося, з якимось відтінком суму. — Я радо вас нагодувала б, але й у нас вже не багато залишилося. Ось бачите, сидять уже тут три дні, — говорила господиня, — вказуючи очима на німців, — й господарять по-своєму. Ловлять наші кури й приносять до хати, щоб я їм їх варила.

Німець одначе пильно обсервував нас і завважив, що господиня щось сказала на їхню адресу.

— “Вас гат зі гезагт”? — запитав він мене.

— Каже, що ви тут за три дні поїли все, що й вони самі не мають вже що їсти.

— Ех, квач, — сказав німець. — Так, чи інакше, прийдуть москалі і все заберуть. А за що ж ми їх обороняємо?

— Цікаво, що всі думають, що нам роблять добре, — промигнуло мені в думці. — Москалі — визволяють, а німці — обороняють, і так одні, як другі кажуть собі за це шалено платити.

— Я вам, хлопці, нічого тут не можу дати їсти, — заговорила знову жінка, показуючи рукою на двері. Ми вийшли з хати, а господиня за нами і сказала: “Вийдіть на дорогу і зверніть праворуч та зайдіть до стодоли з поля, тільки вважайте, щоб вас не бачили німці через вікно. У stodолі зачекайте й, можливо, що мені вдасться щось зробити”.

Ми так і зробили й за кілька хвилин ми вскочили задніми дверима до стодоли й очікували на господарню, спочиваючи на соломі.

Через якої пів години скрипнули двері й господарня появилася біля нас з буханкою хліба та теплим, щойно видоїним молоком.

— Вибачайте хлопці, що маю, то й вам даю — промовила вона. — Якщо у хаті не було б німців, то щось кращого могла б вам приготувати.

Але вибачати не було за що. Молока було доволі, й буханка хліба зникла, якби його й не було. Смачно заїдаючи, ми випитували господарню про воєнну ситуацію.

— Військо проходить сюди уже кілька днів і бере все, що попаде під руки, розуміється — німці. Ви перші українці, що зайшли до нас.

На наш запит, як далеко фронт, вона відповіла, що, мабуть, не більше, як півтора кілометра на захід від села вже є большевики, але в селі їх ще не було.

Хоч як нам хотілося спочити в затишку на соломі, але згадка про те, що большевики так близько змусила нас рушати далі в дорогу. Ми вийшли знову на дорогу, прямуючи на південь.

Дорогою вже проходили гурти вояків, а між ними тут і там траплялися і групи українців, що йшли двійками чи трійками з крісами на плечах. На якомусь найближчому роздоріжжі я побачив знову дороговказ із написом "Перемишляни — 22 км." Виходить, що за цілу ніч мандрування ми не приблизилися до Перемишлян, але віддалилися на яких чотири кілометри. Щастя що в темноті ночі ми не попали до большевиків.

Повільною ходою ми прямували на південь. День знова був вимріяний, ніде ні хмаринки, а сонце на ясносиньому небі з кожною годиною все більше і більше пригрівало скривавлену українську землю. Зранку коли сонце тільки світило, то все було гаразд, але коли пізніше почало пригрівати, мене почала в'ялити втома, після трьох невиспаних ночей, очі самі клеїлися, а ноги відмовляли послуху.

Нарешті ми добрали до якогось села, Липівці чи Унів, недалеко якого проходив залізничний шлях на Перемишляни. Пройшовши через село, через деякий час ми зійшли з дороги й далі прямували на Перемишляни вздовж залізничної лінії.

Тут моя втома досягнула свого вершка і я не міг далі йти. Я сказав це своїм товаришам, пропонуючи бодай трохи присісти на декілька хвилин. Мої товариші, мабуть, також не були в кращому стані й без опору погодилися на мою пропозицію.

Ми посідали на краю залізничного насипу, що тут підносився на яких два метри і, скинувши черевики, дали ногам трохи відпочити. Але зелена травичка аж просила, щоб на ній простягнути й випростувати наші стомлені тіла. Ми так і зробили і, щоб трохи відпружитися, я замкнув очі і негайно заснув. Як довго ми так лежали чи спали, я не знаю, але пробудився я щойно тоді, як хтось почав мене кликати по імені. Спочатку мені здавалося, що це сон, але коли я відкрив очі, то побачив над собою мого шкільного товариша Тараса Боднара. Він у товаристві інших вояків-українців повертався з того самого місця, що й ми та й, мабуть, ішов у тому самому напрямі.

— Ти чого так вигідно розлігся на траві та й ще біля штреки, якби нічого ніде не сталося. Хочеш, щоб тебе большевики захопили тепер, коли ти вирвався з найгіршого? — говорив до мене Тарас.

Ми нічого більше з собою не говорили, бо й не було що говорити. Я протер очі й будив своїх супутників, щоб іти далі, а Тарас пішов доганяти своїх товаришів.

Вздовж попри залізничний шлях стежкою йшли гусаком вояки, а між ними й чимало українців з Дивізії "Галичина". В одному місці залізничний шлях наближався до річки Гнила Липа та проходив її правим берегом. Ген далеко на півдні від нас видно було якесь невеличке містечко — Перемишляни. Але там клубами підносився вгору дим й видно було, що в місті були пожежі. По короткій нараді ми вирішили обминати Перемишляни, а замість того перейти на лівий берег Гнилої Липи, якої коритом плила бурхлива й каламутна вода. Для здійснення нашого наміру ми мусіли шукати моста, бо вбрід переходити було небезпечно. Але моста тут ніде не було.

Ми пішли далі з бігом ріки, якої лівий берег почав підноситися вгору так, що вкінці це була вже таки висока гора. В одному місці ми побачили над самим берегом у підніжжі гори декілька хат, а зараз недалеко біля них через річку було перекинене сухе дерево, ~~що служило~~ за кладку. Тут ми й перейшли на другий бік, залишаючи Перемишляни праворуч. Тому що нам уже докучала спрага, ми вирішили зайти до котроїсь

з тих хат, щоб напиться води. Ми збігли навпростець у низ і зайшли на подвір'я якогось середніх розмірів господарства. Двері до відносно нової ще хати критої цинковою бляхою стояли відкриті, але господарів-селян ніде не було видно.

Ми зайшли до хати, але там було повно німців вермахтівців, які як видно було розгосподарилися на добре. Один з них, як виглядало, приготував мабуть обід, бо коло нього стояв кошик із свіжою ще бараболею та відро до половини наповнене чистою як сльоза водою. Ми зразу ж зрозуміли, що нам тут не було місця, але, побачивши чисту воду, я нахилився підняти ведро, бо горняти тут ніде не було видно. Та заки ще я вспів це відро підняти, вермахтівець зовсім не сподівано для мене всипав там бараболі з кошика й вода у відрі негайно уподібнилася до тої, що плила дном річки Гнила Липа. Всі вермахтівці голосно засміялися з того "товариського" жесту свого "камерада" і котрийсь з них голосно вигукнув "Гайль Гітлер". Ми вийшли з хати, кидаючи у сторону німців відоме і зрозуміле їм слово "швайнгунд".

Нас здивувала поведінка німців немало, але на це не було ані часу на дискусії, ані навіть на роздуми, чому вермахтівці так ворожо до нас віднеслися. Щойно пізніше я довідався, що в той же сам час вермахт приготував був атентат на Гітлера у Східних Прусах і серед вермахтівців здається була поширена неправдива вістка, що замах удався і з Гітлером скінчено. Їхня ворожість до Гітлера була також джерелом ненависти до відділів СС, які були основною силою та підпорою Гітлера й вони займали упривілейоване становище у збройних силах гітлерівської Німеччини. Коли я появився у дверях в уніформі, що була есесівською з тою одначе різницею, що в мене не було відзнак СС, але за те на комірці був срібний левик, а на лівому рукаві жовтий левик на синьому щитику, він потрактував мене як німецького есесмана. Якись там додаткові відзнаки для нього нічого не значили й тому він нас попрощав окликом "Гайль Гітлер".

(Далі буде)

Юрій Тис-Крохмалюк

ВОЯКИ ДИВІЗІЇ “ГАЛИЧИНА” В УКРАЇНСЬКІЙ ПОВСТАНСЬКІЙ АРМІЇ

Вояки УД “Галичина” мали дві можливості поповнити ряди УПА: дезерція з рядів дивізії під час відпустки у рідні сторони, чи втеча при інших нагодах, і друга можливість — в часі битви під Бродами і після неї. Можна було припускати, що багато вояків УД використало нагоду повного хаосу в кїтлі і пристало до відділів УПА силою обставин, хочби тому, щоб не потрапити в полон.

Неможливо сьогодні визначити число дивізіїників, які понали у полон, та були заслані на каторжні роботи у табори ССРСР. Було б доцільно довідатися про них від тих советських громадян, наразі переважно жидів, які перебували у в'язницях і таборах, були звільнені і дістали дозвіл виїхати на захід. Про дивізіїників згадує приміром Анатолій Радигін такими кількома згадками: “Можна схвалювати або засуджувати чини і долю (дивізії) “Галичина” та “Нахтігально”, але їхні останні живі вояки, поруч з бійцями УПА, були достойні наслідування у витримці, в умінні переносити страждання й не знижуватися до рівня смердючого обірвання. І я наслідував їх чим міг, хоч би зовнішньо”.

В іншому місці своїх споминів Радигін пише про Катрю Зарицьку, яка працювала у таборівій пральні. Кожного ранку, коли в'язні йшли на роботи, вона появлялася у вікні в'язничого корпусу.

“Там уже стояла вона — напівсива висока жінка, стояла, не усміхаючись, і вітала нас. І тоді всі — українці і литовці, жида і росіяни, молдавани і вірмени — віддавали їй почесть. Одні здиьмали шапки, інші ж салютували по-вояцьки під дашок... І всі мовчки”.

Але, навіть у випадку докладних опитів, не будемо мати повної картини про полонених дивізіїників, поки не будуть відкриті затаєні документи до цього питання, та до справ дивізії у цілості, які залишаються таки недоступні до часу розвалу не тільки комуністичної влади ССРСР, але і до ліквідації російської імперії взагалі.

Коли йдеться про тих дивізійників, які перейшли під Бродами до УПА, то існують частинно документи, звіти тощо, які частинно опубліковано у відповідних виданнях на еміграції, живуть теж учасники тих з'єднань УПА, в яких воювали розбиті під Бродами відділи дивізії "Галичина".

В час переходу німецько-большевицького фронту, згадані відділи залишилися у московському запіллі, перегруповувалися, займали стратегічні терени від Полісся до Карпат, йшли рейдами вглиб України аж до Донецького басейну й до Одеси, скріплювали відділи на Закерсонському краю і воювали аж до п'ятдесятих років, коли прийшов наказ розбритися зорганізовано серед членами ОУН в краю.

На основі різних джерел мені вдалося зібрати деякий матеріал, який вказує хочби приблизно на кількість дивізійників в УПА, а тим самим на їхню вогневу силу.

У другій половині 1944 року і далі у 1945 році, генеральний штаб УПА організував свої відділи в курені і сотні. В той час умови для існування повстанської армії були пливкі і не дозволяли на якусь навіть приблизно однорідну організацію і чисельність з'єднань. І так існували сотні, яких сила доходила до тисячки вояків, і такий пливкий стан залежав не тільки від допливу новобранців, чи добровольців, але теж від терену і можливості озброїти та забезпечити відділи одностроями і харчами. В. Д. Гайке пише приміром у своїй праці "Українська Дивізія Галичина" в німецькій мові та в українському перекладі, що під Бродами зголосилися до штабу дивізії делегати від УПА з пропозицією допомогти чим потрібно. Ген. Фрайтаг відмовив воякам УПА мотивуючи, що відділи УПА були у цивільних одягах, що не відповідає умовам Женевського договору, а тим самим ставить вояків УПА у трагічне положення.

В тогочасних умовах оточення і численних боїв розбитих частин, можна припускати, що багато відділів дивізії долучено до німецьких відділів, як і навпаки, немало розбитих частин німецьких вояків включено до дивізійних сотень для доповнення і впорядкування людського матеріалу. Вояки УД згодом, хоч не всі, повернулися до своєї дивізії.

До УПА вояки УД перейшли мабуть зорганізовано чотами чи групами, рідше поодинокі і з них створено сотні і курені УПА. З документів відомо, що після битви під Бродами заіснували такі з'єднання, силою сотень, або куренів: Лисоня, Буй-

ні, Бурлаки, Рубачі, Голки, Дружинники, Галайда I, Галайда II.

Були ще інші відділи без назви, а тільки за прізвищем командира. Деякі з тих сотень з часом мали до 50 відсотків дивізійників, решту tworили нові добровольці.

Згадані з'єднання заняли терени Волині, околиці Львова, діяли на Поділлі і в Карпатах. Найбільше вісток маємо з часу великої офензиви большевицьких армій під командою ген. Сабурова у зимових місяцях 1944-1945, та продовж цілого 1945 року.

В січні 1945 року офензива Сабурова розгорнулася від Володимира Вол. і Дубна на південь широким поясом на Дрогобич у Карпати і на Теревовлю до Чернівців.

Дружинники окружені в районі Броди-Радехів і Сокаль розбилися на малі відділи, але уже в лютому діяли на старих базах.

Важкі бої звели Рубачі з московськими військами біля Жовкви 20 березня 1945 року, воювали в тому терені сотні Галайда I і II.

11 січня 1945 року сильні ворожі відділи окружили кілька сотень, між ними Лисоню з командиром цілого з'єднання Різуню біля Підгайців. Після важких боїв сотні перебилися з окруження.

Ці фрагменти боротьби вояків дивізії "Галичина" в рядах Української Повстанської Армії я подав у моїй праці про УПА, яка появилася в англійській мові заходом Товариства б. вояків УПА в ЗСА, Канаді й Європі п. н. *UPA Warfare in Ukraine*. New York, p. 449, ilustr.

Ця праця появиться вневдовзі другим виданням в американському видавництві "Вентедж Пресс". Коли перше видання виповнило український книжковий ринок у великій мірі, друге видання охопить уже ринок міжнародній, що є без сумніву великим успіхом для популяризації наших збройних сил у Другій світовій війні і боротьби УПА проти Москви за незалежну українську державу.

Залишається питання, як і хто має зайнятися збіркою матеріялів про вояків дивізії в УПА. Нема сумніву, що цим повинно зайнятися в першій мірі Братство кол. вояків 1-ої УД УНА. Цього завдання не можемо легковажити, бо без висвітлення участі вояків УД в боротьбі УПА історія 1-ої УД УНА не буде повною.

О. Назар

СПОМИН — ОДНОЇ ІЗ ТИСЯЧІ ТРАГЕДІЙ

Осіння листопадова ніч зацарила над усією українською землею оповивши холодною і непривітною темр'явою простори. І хоча була уже пізна осінь, на Закерзонських землях України не було цієї ночі атмосферичних опадів, а поверхня землі вже досить добре примерзала.

Відкритий, темний небозвід мерехтів мільйоновими сй-вами зоряних променів, що на глядача-українця незламного бунтівника проти рабства і неволі — робило враження немов би зорі трепотіли дрібненькими сльозами, виливаючи свої співчуття з приводу його нелюдських переживань. Та хіба ж не бачили уже зорі чудового українського неба в минувшині — і чому могли ще дивуватись?

З настанням ночі життя у селах немов би завмирало. Рідко де і рідко коли, в тих часах, було чути товариські розмови селян чи веселий радісний сміх, а вже пісні, оспівуючої, хоча б важку власну долю, майже не було чути. Часи не сприяли щасливому та радісному життю селян, що в скорботах сьогодинішного дня перепоєні були ляком не лише про судьбу завтрішнього дня, але також про те, що може зустріти їх із настанням чарівної колись української ночі, а зараз — ночі чорних сил, що несла в українське село пожежі, розбої, грабунк, насильство і смерть.

Навіть сьогодні важко висказати такі слова як: пожежі, розбої, грабунки, насильство і смерть, а коли заглибитись у їхню страшну суть, перед очима стають жахливі картини минулих страждань, які пережив український нарід в тих страшних часах.

Горіли цілі села і містечка. Жителі рятуючи свій найцінніший скарб — життя, у панорамі пекла, твореного також людьми, виглядали як тіні, що шукують скриття. І, шукуючи укриття, чимало безвинних жінок і дітей, мужчин і старців рятуючись від страшної смерті — попадали в її обійми. Скільки ж людських трупів вкрило нашу рідну землю? Скільки не-

винної української крові всякнуло в український ґрунт, щоб дати духову поживу для майбутніх поколінь. З цієї пролитої крові родиться могутня лава борців, що піде у бій не одним, але масою української нації.

**

Жителі села Морохів, перемиського повіту, мали надію на проведення ночі 29-го листопада 1945 р. в мирі і спокою, тому що цієї ж ночі їх мала охороняти сотня УПА к-ра Громенка. Та такі надії несповнилися, бо з настанням сучасного Бартель, заступаючи в тому часі раненого командира сотні Громенка, зарядив збірку сотні та передав відділові наказ вимаршу із села.

Вимарш був у напрямі Старої Бірчі, віддаленої біля 15 кілометрів. В наказі подано також, що в часі маршу зобов'язує обережність, забезпечення відділу, добрий зв'язок чоти з чотою так в марші, як і в часі акції.

Ціль акції була знищення польського бандитського кубла — Стара Бірча, де крім військової залоги, міліції та ОРМО (Охотніча Резерва Міліції Обивательської) чимало озброєних жителів цього ж села, за свій "фах" обрали бандитське ремесло, яке виконували дійсно по-майстерськи, з виявами дикого садизму супроти цивільного і безборонного українського населення.

У відплату за терор, стосований супроти мирного українського населення, відділи УПА кількатратно переводили відплатні акції на польські бандитські кубла і саме ніч 29-го листопада 1945 р. була вибрана тереновим командуванням УПА на переведення ще однієї акції, в якій відділові к-ра Громенка призначеним було — знищити банди Старої Бірчі.

В тому часі сотня була в повному особовому складі, тобто налічувалася три чоти — приблизно 120 вояків і підстаршин. Уніформи стрілецтва були в добром стані, переважно польські, здобуті в боях з польськими військовими з'єднаннями.

Узброєння сотні, також здобуте в кровавих боях, складалось з одного міномета, по одному кулеметові на рій (переважно російські "дехтярови"), автоматичні десятизарядки, автомати ППШ, та, переважно, російської продукції кріси. Амуніції тоді також не бракувало.

Коли вечірній сумерк непомітно й швидко перемінився у вечірню темряву, сотня Громенка під командуванням чотового

Бартля вирушила із села Морохів, виславши вперед і залишивши позаду добре забезпечення.

Йшли ми стрілецьким рядком у віддалі, приблизно, трьох метрів один від одного, заховуючи тишину і обережність, немов нічні духи, що вигнані тугою за наземним життям, уникали контактів із живими людьми.

Терен був горбкуватий, а ніч — мати, заховала відділ, який непомітно для ворога, підійшов на тисячу метрів до бандитського кубла. По зв'язку передано наказ: "Розчленуватись і на знак червоної ракети — наступ".

І знов, немов тіні, розстрільною підсувався відділ, приспішуючи кроку, щоб скоріше вдертись у село і заскочити ворога. У стрільців було велике завзяття і сильне бажання знищити вороже бандитське кубло. Старе вояцтво, загартоване в боях, не потребувало підбадьорювання, бо усі вони були свідками злочинів поповнюваних на українському населенню.

Годі згадати усіх тих, що брали участь у названій акції, бо й пам'ять заводить. Пригадую псевда лиш деяких, а саме:

Командир мого роя Бен — досвічений вояк, з прикметою дуже доброго відношення до підкомандних йому стрільців.

Кулементник Грім, що дуже добре орудував кулеметом, та завзятий вояк.

Його добрі помічники-амуніційні: Щурко і Козак, що не треба їм було пригадувати про їхні обов'язки так у часі бою, як і в часі відпочинку.

Стрілець Рись, що кидався у бій як правдивий рись, та інші стрільці роя і цілої сотні, прості і скромні, але відважні вояки, що посвятили своє життя для оборони кривджених сестер і братів.

Коли відділ, непомітно для ворога, опинився на краю села, зв'язком подано знову наказ: "розстрільною — вперед", а незабаром в повітря вистрибнула червона ракета, спочатку як маленька червона куля, розпалахнувши опісля червоним полум'ям, що у швидкому леті в нічній темряві виглядала як комета, з червоним хвостом. Несподівано хтось крикнув "слава" і з-понад сотні людських грудей, залунало зловісне і тривожне для ворога — "слава" і відгуком понеслось ген далеко. Вояки УПА побігли вперед, щоб знищити ворога у його власному кублі.

Уся залага Старої Бірчі, військова і цивільна, цілковито заскочена, попала у паніку, в якій кожен — рятуючи своє нуж-

денне, бандитське життя, тікав у протилежному напрямі від наступаючого відділу УПА. Деякі із польських “рицежи” тікали босі, лише в білизні.

А тимчасом у противному кінці села залунала одна, опісля друга серія кулемета. Опам’ятавшись з заскочення, поляки почали відстрілюватись, але наступ відділу УПА був так бадьорий, що на оборону не залишилось полякам багато шансів.

“Ліве крило вперед” — впала знову команда і к-р Бен, відповідальний за це крило, крикнув: “друзі — вперед”! І пішли, а радше побігли стрільці вперед. Розпочався барабанний вогонь, що розривав нічну тишину, а свист куль мішався із зойками важко ранених людей.

Поляки в паніці. Тікаючи, відстрілювались хаотично. Стрільці УПА стрибками, а то й у стоячій поставі бігли вперед засипаючи ворога барабаним вогнем.

Счинилось правдиве пекло на землі. Деякі дерев’яні хати почали горіти, освітлюючи поле бою та пожераючи пограбоване українцям майно.

В сьайві заграв видко було несамовиті образи кінця життя людських істот, які за ціль свого існування, вибрали легкий, але ганебний спосіб збагачуватися коштом мирного і безбронного українського населення.

Ось, між хатами біжить один із “рицежи” лише в білизні. Пристав на мить і немов пригадав собі, що він може також стріляти. Спрямував цівку російського кріса в напрямі наступаючих упістів і у тій хвилині впав на примерзлу землю, з якої вже не підвівся.

А там знова, відкритим простором між хатами, прямо неймовірно швидко тікає польський вояк із пістолем в руках і... раптом прошитий кулею у спину, паде на землю.

В іншому місці, польський кулеметник із своїм помічником, залягли на горбочку, за одною із хат, посилаючи довгі серії з “дехтярьова” у напрямі наступаючої лави УПА. Але не було суджено їм вийти з бою живими, бо повстанська сікана граната поціливши об саму цівку кулемета розірвалась і розторошила голови польських озброєних цивілів.

Під напором наступу відділу УПА поляки відступали на край села. Військові старшини старались опанувати ситуацію командуючи “огня”, але мало хто слухав цих наказів. Цивільне населення села — мужчини, жінки, діти і старці разом з вій-

ськовиками тікали, щоб найдалше відбитись від відділу. Ті, які на своєму сумлінні мали не один бандитський злочин супроти українців, випереджували інших тікачів, здаючи собі справу з відповідальности за поповнені злочини.

Деякі із цивілів, з чистішим сумлінням — залишались у хатах, очікуючи у смертельному жаху на дальший хід подій, а коли хата, що в ній скривались загорілась від повстанських запальних куль, — вибігали із горіючої хати та ховались у садах чи загородах.

В міжчасі розгарявся завзятіший бій. Деякі польські во-яки опритомнівши із першого приступу паніки, зайняли оборонні становища за хатами кінця села, та почали відстрілюватись. На ворожий вогонь найбільше було наражене ліве крило, яким командував ройовий Бен, та яке висунулось найдалше до переду.

Не зважаючи на свист ворожих куль, стрільці роя Бена завзято наступали. Стрілець Назар, стоячи за вуглом хати, посилав постріли в напрямі польських оборонних становищ, а коли кулеметник Грім почав “гриміти” своїм кулеметом, Назар скочив вперед, щоб добігти до дальшої хати. Не встиг однак перебігти ще й половини дороги, коли сильний удар в праву ногу, повалив його з ніг. Розривна куля, що прошила м’язи повище коліна, при вилеті з тіла вирвала м’язи, залишивши глибоку рану, що спливала червоно-темною кров’ю.

Усвідомивши, що сталося, Назар крикнув: “хлопці — я ранений”. Кулеметник Грім — спрямувавши цівку свого кулемета на ворога, довгими серіями запальних куль “висипав” цілий диск, а стрілець Рись підповз під хату і кинув гранату у вікно, що було становищем польського кулеметника і його двох помічників-амуніційних. Кулеметник і один його помічник були вбиті, а другий із помічників важко ранений в голову.

Обезвладнений важкою раною стрілець Назар лежав на холодній твердій землі, очікуючи допомоги та приглядаючись образі пекольних сцен жахливої пожежі. Його вухо ловило свист куль, гук пострілів, вибухів гранат і мінометних знарядів, зойки конаючих людей, дикий рев домашньої звірини, яка пропадала в полум’ях всенищівного вогню та енергійну команду: “друзі вперед”!

Будучи вже пасивним учасником кровавої дії, Назар пробував повзти в напрямі своїх друзів, коли до нього підбігло

двох стрільців роя Бена. Вони у поспіху перев'язали раненому ногу, взяли під руки і доправили, а радше дотягнули до становища мінометників.

Тимчасом акція відділу Громенка на Стару Бірчу добігала кінця. Одне із ворожих кублів було знищене. Це гарантувало українському населенню принайменше часову передишку.

З СВІТЛИМ ПРАЗНИКОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

І НОВОГО РОКУ

Радісних Свят та щасливого й успішного Нового Року

Єрархам, Священству і Вірним Українських Церков, Президії і Секретаріатові Світового Конгресу Вільних Українців, проводам і членству українських ветеранських, громадських, церковних, політичних і молодечих організацій, українському народові на рідних землях і в діаспорі, борцям за волю України та усім друзям, колишнім вояком УПА та їх родинам

б а ж а ю т ь

Краєва Управа в Канаді і Управа Станиці в Торонті
ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА

При цій нагоді повідомляємо Українське Громадянство, що Головна Управа Об'єднання УПА приступила до видавання "Літопису УПА". "Літопис УПА" запланований в кільканадцяти томах, в якому будуть публіковані документи і матеріали до історії боротьби УПА та історії українського народу останнього періоду взагалі. І-ий том уже в друку.

На видання потрібно великих фондів. З цього приводу цьогорічна Коляда призначена на видання "Літопису УПА".

Тому звертаємось до всіх з гарячим закликком: допоможіть нам завершити це велике діло!

Степан Бабяк — голова

Андрій Кордан — секретар

ТИТУЛОМАНІЯ

Титули серед нашої еміграції дуже в моді. Люди влаштувалися, розбагатіли, до щастя їм ще трохи почестей бракує. Хто трохи лизнув якоїсь техніки, цей обов'язково інженер. Їх багато зі Східної України. Західняки це переважно магістри або попросту директори. Не бракує і докторів, але це вже рідше.

Мій сусід у Регенсбурзі був механіком із народньою освітою, тут він уже магістер. Інший знову був дентистичним техніком без високих студій, тут він уже доктор. Таким прикладів можна б навести більше, але Бог з ними. Не про цивілістів хочу писати. Я радше хочу зайнятись військовими титулами чи ступенями, бо в цій ділянці у нас на еміграції справжня суматоха.

Силою обставин опинилося на еміграції багато комбатантів, колишніх вояків українських і неукраїнських армій. Ті, що були довше при війську, мають деякі відзначення та ступені, інші їх не мають. Однак багато із них хотіло б із часом авансувати, хотіло б підвищень.

У державних народів ті справи урегульовані. Пам'ятаю, що за Польщі резервісти мусіли відбувати кількатижневі вправи щорічно. Їм опісля підвищувано ступені. Однак, коли із вибухом війни їх покликано до активної служби, їхні ступені знижено. В ЗСА є п'ять родів резервістів. Тільки активні резервісти можуть авансувати. За те вони мусять щороку відбувати кількатижневі вправи та брати участь у різних теоретичних курсах.

Як же тоді стоїть справа із нашими ветеранами? Не маю на думці молодих американських ветеранів українського походження, бо вони зовсім не заінтересовані українськими підвищеннями. Мова йде про ветеранів Першої і Другої світових воєн. Жадні закони резерви в чужій державі до них не відносяться. Зрештою, вони й так майже всі без винятку вже поза віком активної військової служби.

Комбатанти на еміграції зорганізовані у різних комбатанських організаціях і працюють там суспільно. Деяким із них, головню комбатантам із Першої світової війни, підвищено за

їхню працю військові ступені через міністерство військових справ при УНРаді. "Висилано письменні (меморандум) вимоги наших ветеранських організацій, які в засаді ті державні чинники УНР одобрювали та одначе, на жаль, деякі нижчі чинники того центру до спілки з назначеними вже на еміграції генералами надуживали довір'я і в безконечність продовжували підвищування військових ступенів учасникам вже давно не діючої армії, що осмішувало Державний центр. Крім УНРади в деякий час ще рангуванням старшин займалися Військовий центр ЗП УГВР і Головне Командування УПА при УГВР. У кожній з названих установ — підхід і критерії до того були відмінні. Проте всі ті "іменування" у підношуванні військових ступенів тільки приносили неславу не тільки "рангованим", але в першу чергу тим установам, що далися втягнути в ту неповажну справу". (І. Поритко: Звідомлення Головної Управи ОБВУА на 12-тому З'їзді Делегатів, Вісті Комбатанта, 3-4, 1975).

На щастя, це вже минулося. Однак, залишилась ще значна частина незадоволених честилюбовних комбатантів, яка у згаданому вище часі не використала нагоди і не встигла добитись жадних підвищень. А люди ті теж хочуть почесей, хочуть авансувати і по можливості у скорому часі.

На все є рада, і в тому випадку вихід також знайшовся. Існує у нас на еміграції парамілітарна організація "Українське Вільне Козацтво". Одним із головних завдань цієї організації є плекати лицарські козацькі традиції. Членами організації можуть бути крім колишніх вояків, теж цивілісти, мужчини, жінки, а навіть діти, бо "козацькому роду нема переводу". Мимо напівцивільного характеру організації, оформлення головніших справ переводиться наказами "подібно тому, як це буває у війську". (Всі цитати у знаках наведення взяті зі статті "До Парамілітарности УВК", підписаної Генеральною Булавою УВК та поміщеної у журналі "Українське Козацтво" ч. 3, 1975). У тій же статті підчеркується, що "козацтво завжди мало всенаціональний характер і, як таке, творило резерву української військової сили". Далі стверджується: "По цій традиції УВК вважає себе частиною Українського Війська".

Ознакою провійськовости УВК є теж надавання своїм членам козацьких рангових звань. "При підвищенню ж в чергову рангу углядноється тільки дійсні заслуги чи працю в УВК.

Для того існують докладні “Правила і Інструкції”, як буває при війську”.

УВК рівнож признало своїм почесним отаманом командира Української Національної Армії генштабу генерала Павла Шандрука. Цим потягненням УВК немов би старається залегалізувати серед української громади свою практику підвищень військових ступенів своїм членам.

Розгляньмо докладніше, як і за що дається ті підвищення. “Наприклад, для підвищення в ланкові або ройові треба мати 2 роки праці, в чотові або бунчужні — по три роки, в підхорунжі — три і мати відповідну освіту нижчої середньої школи, в хорунжі — три роки активної служби в УВК і мати закінчену освіту повної середньої школи, в значкові або сотники — по три роки, в осаули, підполковники і полковники — по чотири роки, для підвищення в козацькі генерали — по п’ять років”.

Ми шануємо УВК за його працю для ідеї Української Держави, цінимо його за плекання лицарських козацьких традицій, однак тяжко нам погодитись із його практикою підвищень. Якщо б УВК вживало тільки козацьких ступенів (ланковий, ройовий, чотовий, бунчужний, значковий, осаул, курінний отаман, кошовий отаман), то це було б його внутрішньою справою. Коли однак УВК наділяє своїх членів такими рангами як: сотник, майор, підполковник, полковник і генерал, то, нам здається, що ця напівцивільна організація перебрала трохи мірку. Це ж інтернаціональні військові ступені, на які у нормальних обставинах треба заслужити собі різними вишколами та довгими роками служби. Найнижчий рангою старшина (підпоручник або хорунжий) мусить мати закінчену середню освіту та перейти рекрутський, підстаршинський та старшинський вишколи, що займає щонайменше 2 роки часу. У генерали попадає тільки невелике число найздібніших військовиків. На те треба довгих літ служби, високої освіти, а що найважніше, треба успішно закінчити високу старшинську школу генерального штабу. Та ж генерал мусить уміти командувати цілими арміями, він є відповідальний за життя тисячів вояків.

В УВК ця справа упрощена. Тільки 5 літ активної праці в УВК та закінчена середня освіта є вистачаючі, щоб стати генералом УВК. Навіть при війську не треба служити. Легко і скоро!

Чи ж Генеральна Булава УВК не подумала над тим, що “шафуючи” військовими підвищеннями та наділяючи своїх членів із легкої руки високими рангами, вона знецінює вартість інших військових ступенів, здобутих у активній військовій службі? Яке має бути відношення підпоручника, що здобув свій ступінь у активній службі, до генерала УВК, який у активній службі був тільки канцелярійним писарем, або у війську взагалі не служив?

До наших військових відзначень та ступенів мусимо ставитися із пошаною. Їх здобувається потом і кров'ю (дослівно) на різних вишколах у підстаршинських та старшинських школах, що їх не так легко закінчити (на 210 кандидатів тільки 70 закінчило старшинську школу в Позен-Трескаві у 1944-ому році) та фронтовою службою із нараженням власного життя. Можемо сміло сказати, що у багатьох випадках ті ступені є “окроплені кров'ю”.

Тому жадна комбатанська, а тим більше напівкомбатанська організація не має права обезцінювати військових підвищень, використовуючи їх для своїх приватних внутрішньо-організаційних інтересів та наділяючи високими військовими рангами навіть цивілістів. Цього у жадній державі не практикується.

Ще раз твердимо: **ВІЙСЬКОВІ СТУПЕНІ НЕ Є НІКОМУ ДО ЗАБАВИ!**

Роман Б. Припхан

підп. (або хор.) І УД УНА

(Старшинська Школа Позен-Трескаві — 1944 р.)

Веселих Свят Різдва Христового

та

Щасливого Нового Року

усім членам Братства 1-ої Української Дивізії УНА

і всім українським ветеранам

б а ж а є

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА 1-ої УД УНА

в Нью Йорку, Н. Й.

І ЗНОВА ПРО РАНГИ...

Як показується справа ранг і медалів є актуальною не тільки в українців. В польському журналі "Культура", який виходить в Парижі, дуже часто зустрічаються статті на тему ранг або ранги є темою листів до редакції. В числі за березень 1973 р. знаходимо цікавий лист полк. Польської Армії В. Маковського. Для інформації наших читачів подаємо переклад цікавої дописки до цього листа т. зв. "пост скріпту". Її текст звучить:

"Відносно моєї відмови прийняти відзначення командорського ордену "Відродження Польщі", на який зголосило мене "Товариство Польських Летунів". Відмовився я від згаданого ордену з тих самих мотивів, з яких відмовився я прийняти пропонувану мені рангу генерала. Але до цього властиво спонукав мене малий припадок, який трапився мені в моєму буйному житті перед менш-більш 50-ти роками. В тому ж часі я перебував на студіях в Парижі, як стипендіант польського летунства. Початково було тяжко, бо, не знаючи мови, я постійно відставав у студіях і через те переживав щось в роді малої депресії. Аж тут навинувся з краю мій добрий колега і була причина піднести мою "мораль" при чарочці, але де? Пішли ми до доброго, але одночасно дорогого ресторану Корнілова. Тому, що з грішми в мене було скуппо, ми випили тільки по 2-3 чарки та закусили добрими напінками, що їх обносили по цілому ресторані. Пообідавши, очевидно з малосоленими огірочками, квашеною капустою і т. п. я зі страхом попросив, щоб мені дали рахунок. Як виявилось, рахунок був несподівано малий, бо платити я мав тільки за самий обід. Напитки і перекуска були на рахунок господаря, Корнілова, з нагоди його номінації еміграційним царсько-російським урядом на... генерал-губернатора Києва. Було це в 1922 році.

Моя перша реакція була радісна, бо вистачало в мене грошей на заплату самого обіду. Однак, коли я давав нельнерові, колишньому ротмістрові царської армії з високими боевими відзначеннями, "на чай", в мене з'явився почуття милосердя до нього. Таке саме почуття милосердя я мав, прощаючись з господарем та гратуюючи йому за губернаторську номінацію, якою він невимовно радів.

Цей випадок викликав в мені почуття вищости на довгі роки. "Москалі — примітивний народ, — думав я, — хай радіють рангами та номінаціями, мені це не пошкодить. В нас, поляків, подібного не могло б трапитися. Цей комплекс вищости держався мене довгі роки, але недавно він безслідно зник. Відмовитися від авансу на генерала було мені легко, бо в моєму випадку мала застосування московська дефініція: "Що це є генерал? Це осмішений полковник". Над орденем однак я мусів на хвилину застановитися. Справа в тому, що я є командором ордену Бритійської Імперії, яка вже не існує, було б у стилі бути ще командором ордену Відродження Польщі, яка ще не відродилася.

Однак, щоб себе самого не обдурювати, я рішився не прийняти ордену".

*З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ та НОВИМ РОКОМ
сердечні привітання та побажання всього найкращого
Воякам I-ої Дивізії УНА*

п е р е д а є

**ДИРЕКЦІЯ ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ
“САМОПОМІЧ”**

2351 W. CHICAGO AVE. — CHICAGO, ILL. 60622 — TEL. HU 9-0520

ВІДДІЛИ:

5000 North Cumberland Road — Chicago, Ill. 60656 — Tel. 625-9830

1923 West 51st Street — Chicago, Ill. 60609 — Tel. 476-9435

УСЛУГИ ЧЛЕНАМ:

- Платимо 5½% на всіх ощадноствесих коштах
- Обезпечення щадничих конт до висоти 40 тисяч доларів
- Безплатне життєве забезпечення на щадничих коштах до висоти 2-х тисяч доларів (до 70-го року життя)
- Позички на всі Ваші потреби на низький процент
- Відкритий кредит до суми 2,500 доларів на один Ваш підпис
- Безплатна асекурація всіх консумційних позичок на випадок постійної непрацездатности, або смерти
- Позички для студентів, за які проценти платить держава
- Пенсійні Фонди IRA і КІО
- Одержування чеків Соціального Забезпечення та інших чеків Федеральної Допомоги
- Дитячі щадничі кошта
- Приймає оплати за воду, електрику, газ і телефон
- Грошові перекази та подорожні чеки
- Вогнетривалі скриньки для переховування вартісних річей
- Нічна Депозитова Скринька в стіні Каси, з якої можна користати в кожній порі дня й ночі
- Безплатні поради в усіх фінансових справах.

ОБ'ЄДНАНІ В КООПЕРАЦІЇ — НАЗУСТРІЧ МАЙБУТНЬОМУ!

НА СЛУЖБІ НАРОДУ

80-ТИРІЧЧЯ ІВАНА ПОРИТКА

25 вересня 1975 р. сповнилося 80 років життя одному з найактивніших та найбільш заслужених діячів комбатантського руху, голові Головної Управи Братства кол. Українських Січових Стрільців, основника та голови Суспільної Служби українських комбатантів. З уваги на цілком виняткові заслуги того діяча — містимо короткий огляд його життя і праці.

Шлях життя Івана Поритка багатогранний, він народився 25 вересня 1895 року в містечку Княгининці, Рогатинського повіту, де ходив до народньої школи. За старанням відомого громадського діяча о. Андрія Пеленського, середньо заможні батьки віддали його до середньої школи, спершу в Коломиї, пізніше в Рогатині.

Вже в серпні 1914 р. ще молодим юнаком проти волі батьків вступив до Легіону Українських Січових Стрільців, де по короткім вишколі у Львові, а відтак в Горонді, приділено його до похідної сотні Будзиновського. Маючи хист до вояцького діла, скоро осягнув призначення спершу як вістун-десятник, пізніше як підхорунжий, коментанта чети. Відбув всю офензивну кампанію з Карпат до ріки Стрипи, де був ранений і звідтам, як рековалесцент відійшов до Коша УСС, де віддано йому команду над сотнею виздоровців. Але скоро перенесено його до сотні новобранців, як вишкільного інструктора. На пропозицію четаря д-ра Володимира Старосольського приділено його з кількома підстаршинами, в тім десятниками Йосифа Гіряка і Лева Чубатого, до Станиці УСС у Львові, як інструкторів військового вишколу учнів 7 і 8 клас українських гімназій.

Користаючи із постійного побуту у Львові за порадою д-ра Осипа Назарука записався на медичні студії та прослухав всього 4 семестри, бо вже в 1918 р. включено його до підготовки Листопадового чину. Вночі з 31 жовтня на 1 листопада бере чинну участь у розброюванні чужонаціональних австрійських

відділів, стаціонанованих у Львові. В перших днях листопада, коли прибули до Львова сотні УСС, приділено Ів. Поритка до 9-ої сотні, де по відході до шпиталю раненого пор. Гачкевича, переняв команду сотні, з якою відбував всю дальшу кампанію аж до ліквідації нашої армії.

Попав в польський полон і був запроторений в тюрму в Кельцях, звідки по 8-ох місяцях його звільнили. Вернувшись на рідні землі, зразу включився у громадське життя, спершу значну роль грав у студентських організаціях, увійшовши в склад Головної Управи Українського Студентського Союзу, де очолив Екзекутиву Комітету для бойкоту польського університету. В зв'язку з тим був кількакратно арештований.

В 1923 р. Ревізійний Союз Українських Кооператив доручив йому організацію кооператив в повіті Рогатин, де в співпраці з Степаном Кузиком зорганізували 76 кооператив для загального закупу і збуту. Це завершено оснуванням Повітового Союзу Кооператив, до якого в наступних роках приєдналися кооперативи сусідніх повітів — Галич, Ходорів і Перемишляни. Степана Кузика, тоді соймового посла, вибрали на директора Центробанку у Львові, а Окружний Союз Кооператив в Рогатині очолив, як головний директор Іван Поритко. В той час теж вибрано його директором Українбанку і головою філії Т-ва "Сільський Господар". Як директор добре веденого ОСК входив до Президії Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Він також очолив виборчу кампанію до міської ради в Рогатині, де у виборах здобуто 1/3 радних, та очолив зоганований ним клуб 6-ти радних. Теж і при виборах Повітової Ради здобуто значну кількість наших представників, всупереч шансам збоку польської адміністрації. До Виділу Повітової Ради з українців входили суддя Петро Когут і Іван Поритко. При соймових виборах в 1928 р. теж очолював виборчий комітет.

Після приходу Червоної армії в 1939 р. большевики зразу арештували Ів. Поритка та завдяки заходам дирекції Центросоюзу звільнили його з тюрми і перенесли до праці в Центросоюзі у Львові, звідки вдалося йому переїхати до західньої Польщі. Там включився він до праці в українській кооперації, та очолив її філію — Українську Господарську Акційну Спільку (УГАС) в Люблінні, що вела гуртівню для Кооперативних Союзів для загального закупу і збуту на північно-західніх землях (Холмщина — Волинь). В 1941 р. після повороту до Львова

працює далі, як директор УГАС-у аж до 1944 р., коли знову змушений переїхати до Зах. Німеччини.

Там опинився в найбільшій таборі скитальців в Берхтесгадені, де був обраний на голову Управи табору. Тоді зв'язався із організаціями кол. українських вояків, що їх централі були в Мюнхені, де його вибрано заступником голови Союзу Українських Ветеранів (СУВ). Його заходами основано Б-во УСС. Працюючи в системі ЗУАДК-у, заініціював і перевів виїзд українських ветеранів за океан. В серпні 1949 р. емігрував до ЗСА і поселився на постійно в Філядельфії. Там в значній мірі причинився до згуртування наших вояків в ОБВУА, де є чинним і досі, як ексекутивний заступник президента. У Філядельфії включився в працю УККА, де виконував ділові функції впродовж 14 років. В централі УККА є постійно в Контр Комісії. Від 1950 р. працював в ЗУАДК-у, а тепер є там членом Екзекутиви. Та найбільше часу і труду від часу приїзду до ЗСА присвятив zorganizованні сталої допомоги кол. українським воякам, зокрема воєнним інвалідам. Спершу цю допомогу вело ОБВУА за посередництвом ЗУАДК-у, а 1953 р. створено окрему установу Суспільну Службу Комбатантів, до якої входять діючі наші ветеранські організації в ЗСА. Від 1953 р. Суспільна Служба Комбатантів признала допомоги потребуючим кол. українським воякам на понад 225,000 доларів.

Від 1962 року є головою найстарших кол. українських вояків Братства Українських Січових Стрільців, даліше довголітнім членом дирекції видавничої кооперативи "Червона Калина". У Львові був членом Видавничої Спілки "Діло" аж до її ліквідації. На 1-ім Світовім Конгресі Вільних Українців в 1967 р. був вибраний до Екзекутиви Світової Ради Українських Комбатантських Організацій СКВУ. Від 1950 р. аж до емеритури працював як діловий секретар в Українській Щадниці в Філядельфії і в значній мірі причинився до її росту і розбудови.

УВАГА ЧІКАГО!

Пан Богдан Кашуба став нашим представником на Чікаго і околицю. Адреса нашого представника:

Bohdan Kaszuba
1147 N. Mason Avenue
Chicago, Ill. 60651 U.S.A.

**З НАГОДИ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та НОВОГО РОКУ**

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ ВЕСЕЛИХ і ЩАСЛИВИХ СВЯТ

**Вояцтву 1-ої Української Дивізії
Української Національної Армії**

пересилають

**Дирекція і Працівники
Української Щадничо-Позичкової Спільноти "Певність
у Чінаго"**

**Спільнота "Певність" прийматимеощадності особисто та поштою
і виплачує такі дивіденди:**

Звичайні конта	5 ¼ %
Сертифікати 1,000 дол. і вище на 1 рік	6 ¼ %
Сертифікати 1,000 дол. і вище на 2 роки	6 ½ %
Сертифікати 2,000 дол. і вище на 3 роки	6 ¾ %
Сертифікати 3,000 дол. і вище на 4 роки	7 %
Сертифікати 5,000 дол. і вище на 4 роки	7 ½ %
Сертифікати 1,000 дол. і вище на 6 років	7 ¾ %

- **Дивіденди виплачуємо квартално!**
- **Кожна родина може мати кілька щадничих конт!**
- **Вогнетривалі депозитові скриньки до винайму!**

**Кожне щадниче конто є обезпечене
ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ
до суми 40,000 доларів.**

Урядові години:

Понеділок: 9-3 по полудні

Вівторок: 9-3 і 6-8 увечері

Середа: закрито

Четвер: 9-3 по полудні

П'ятниця: 11-8 увечері

Субота: 9-1 опівдні

**ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ
ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ.**

**SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
932-936 N. Western Ave., Chicago, Illinois 60622
Tel.: 772-4500**

ФЕЙЛЕТОН

Ро-Ро

ОРГАНІЗАЦІЯ МАЙБУТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ

Від автора:

Журнал "Вісті Комбатанта" в ч. 2/1975 розписав конкурс на статті на військові теми. Досі ще не появилася жодна стаття і, щоб бо-дай частинно заповнити цю "прогалину", я рішився "позаконкурсово" взяти участь в конкурсі. Одначе, якщо б журі взяло до уваги мою статтю і признало за неї нагороду (а вона такої нагороди варта), я, із своєї вродженої скромности, пожертвую тану заслужену нагороду на пресфонд "Вістей Комбатанта".

Писати на тану тему як "Організація майбутньої української армії" може бути трудне, або легке діло, залежно від того, як до цієї теми підходити. На цю тему можна написати велику книгу, базуючи її на дослідях історичного характеру українського та чужих військ; можна було б вибрати фантастично-наукову форму, вводючи в дії майбутні космічні кораблі, міжпланетарні супутники та інші форми й роди зброї і вояків метафізичного майбутнього; можна б взяти за зразок в'єтконнську армію визвольного фронту, тим більше, що вона звучить якось фаміліярно; можна навіть було б розв'язати цю проблему одним реченням, наприклад, "українська майбутня армія буде наймодерніша" або, парафразуючи Остапа Вишню, "українська армія? — якась вона буде". Проте, треба притримуватися приписів конкурсу, й тому питання організації української армії розглянемо на принаймні 6 сторінках машинопису, а підхід візьмемо практичний: на що ми здібні, яка буде політична ситуація, які можливості. Постараємося також прийти до певного кінцевого висновку. Можливо читач з ним не погодиться, але на це він має своє право.

Щоб як слід можна було обговорювати тану серйозну справу, а до того в комбатантському журналі, треба спочатку устійнити певні заложення, тісно пов'язані з організацією кожної армії. По-перше, кожна армія світу складається з вояків, і то молодих, а у нашому суспільстві, як в "діяспорі" так і в Україні, запримічується чимраз менше народжень, тобто, буде брак молодих вояків. По-друге, кожна армія має за завдання обороняти і захищати свої сім'ї, жінки, діти, матері, наречені — а в нашому суспільстві чим раз більше "старих парубків" і "старих панян" — це може й добре, бо майбутня українська армія буде мати легше завдання і менше людей до охорони. Очевидно, що також другим неписаним завданням кожної армії є "брати під охорону" дівчата й жінки свого противника, особливо гарні. По-третє, кожний вояк у кожній армії вишнюлюється, щоб вмирати за свою справу, хоч він,

**З НАГОДИ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та НОВОГО РОКУ**

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ ВЕСЕЛИХ і ЩАСЛИВИХ СВЯТ

**Вояцтву 1-ої Української Дивізії
Української Національної Армії**

пересилають

Дирекція і Працівники

**Української Щадничо-Позичкової Спільноти "Певність
у Чінаго"**

Спільнота "Певність" приймає ощадності особисто та поштою
і виплачує такі дивіденди:

Звичайні конти	5 ¼ %
Сертифікати 1,000 дол. і вище на 1 рік	6 ¼ %
Сертифікати 1,000 дол. і вище на 2 роки	6 ½ %
Сертифікати 2,000 дол. і вище на 3 роки	6 ¾ %
Сертифікати 3,000 дол. і вище на 4 роки	7 %
Сертифікати 5,000 дол. і вище на 4 роки	7 ½ %
Сертифікати 1,000 дол. і вище на 6 років	7 ¾ %

- Дивіденди виплачуємо квартално!
- Кожна родина може мати кілька щадничих конт!
- Вогнетривалі депозитові скриньки до винайму!

Кожне щадниче конто є обезпечене
ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ
до суми 40,000 доларів.

Урядові години:

Понеділок: 9-3 по полудні

Вівторок: 9-3 і 6-8 увечері

Середа: за к р и т о

Четвер: 9-3 по полудні

П'ятниця: 11-8 увечері

Субота: 9-1 опівдні

**ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС З ДОВІР'ЯМ У ВСІХ
ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ.**

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
932-936 N. Western Ave., Chicago, Illinois 60622
Tel.: 772-4500

ФЕЙЛЕТОН

Ро-Ко

ОРГАНІЗАЦІЯ МАЙБУТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ

Від автора:

Журнал "Вісті Комбатанта" в ч. 2/1975 розписав конкурс на статті на військові теми. Досі ще не появилася жодна стаття і, щоб бодай частинно заповнити цю "прогалину", я рішився "позаконкурсово" взяти участь в конкурсі. Одначе, якщо б журі взяло до уваги мою статтю і признало за неї нагороду (а вона такої нагороди варта), я, із своєї вродженої скромности, пожертвую таку заслужену нагороду на пресфонд "Вістей Комбатанта".

Писати на таку тему як "Організація майбутньої української армії" може бути трудне, або легке діло, залежно від того, як до цієї теми підходити. На цю тему можна написати велику книгу, базуючи її на дослідях історичного характеру українського та чужих військ; можна було б вибрати фантастично-наукову форму, вводячи в дії майбутні космічні кораблі, міжпланетарні супутники та інші форми й роди зброї і вояків метафізичного майбутнього; можна б взяти за зразок в'єтконську армію визвольного фронту, тим більше, що вона звучить янось фаміліярно; можна навіть було б розв'язати цю проблему одним реченням, наприклад, "українська майбутня армія буде наймодерніша" або, парафразуючи Остапа Вишню, "українська армія? — янась вона буде". Проте, треба притримуватися приписів конкурсу, й тому питання організації української армії розглянемо на принаймні 6 сторінках машинопису, а підхід візьмемо практичний: на що ми здібні, яка буде політична ситуація, які можливості. Постараємося також прийти до певного кінцевого висновку. Можливо читач з ним не погодиться, але на це він має своє право.

Щоб як слід можна було обговорювати таку серйозну справу, а до того в комбатантському журналі, треба спочатку устійнити певні заложення, тісно пов'язані з організацією кожної армії. По-перше, кожна армія світу складається з вояків, і то молодих, а у нашому суспільстві, як в "діяспорі" так і в Україні, запримічується чимраз менше народжень, тобто, буде брак молодих вояків. По-друге, кожна армія має за завдання обороняти і захищати свої сім'ї, жінки, діти, матері, наречені — а в нашому суспільстві чим раз більше "старих парубків" і "старих панян" — це може й добре, бо майбутня українська армія буде мати легше завдання і менше людей до охорони. Очевидно, що також другим неписаним завданням кожної армії є "брати під охорону" дівчата й жінки свого противника, особливо гарні. По-третє, кожний вояк у кожній армії вишнюлюється, щоб вмирати за свою справу, хоч він,

парадоксально, бажає, щоб якнайшвидше й якнайбільше його противників вмирало за їхню справу. По-четверте, кожна армія, крім воїнів, мусить мати своїх командирів на те, щоб вони думали за своїх підлеглих, яким звичайно забороняється думати. По-п'яте, кожне військо мусить мати зброю, уніформи тощо. По-шосте, кожна армія пов'язана з певною дозою романтики, яну в наш час називають сексом. Ця справа не потребує особливого пояснення, бо в наш час "нової моралі" воєн має всі можливості розвивати свої здібності у цьому напрямі. Врешті, кожне суспільство, поки сягає людська пам'ять, мало сяку чи тану армію, основним завданням якої було вигравати війни. Не вина армій, що вони часто мусіли програвати війни, а вина в тому, що завжди було забагато армій, і якась з них мусіла також силою обставин програвати. На кінець можемо висловити основну думку, якщо військо є на те, щоб провадити війни, то що було б, коли б з історії людства усунути війни? Але не забігаймо задалеко наперед...

Другою проблемою при організації армій, не виключаючи української, є ставлення суспільства до війська; чи загал людей вже дійшов до такого ступеня розвитку, що може зрозуміти й пояснити, чому молоді хлопці (чому не дівчата?) мали б охоту йти до війська й банали б вмирати, коли вони звичайно щойно починають жити; чому вони у війську мають слухати наказів людей, які можуть бути дурніші за них; чому вони мають чутися гордими в уніформах, які на них звичайно не пасують? Але це справи другорядні й не суттєві, бо кожна держава мусить мати армію і ми не можемо пасти задніх.

Коли уважно читати історію людства, побачимо, що це ніщо інше, як тільки описи різних боїв, битв, війн; що всі голови держав, політики, посередньо чи безпосередньо, залежні від армії. І як вони усі, не залежно в якій державі та в який час існували й діяли, добре влаштувалися, вважаючи, що військо повинно бути аполітичне й апартійне. Це, правда ні тепер, ні перед нашими часами, не завжди вдавалося, бо в арміях також проходила еволюція, яка часом кінчалася революцією, що, очевидно, залежало від здібностей командира. На світі багато таких прикладів: Цезар став диктатором завдяки перемогам своєї армії, Наполеон — королем, Франко — генераліссімумом, а "фрайтер" — Гітлер головнокомандуючим. Такі вожді мають багато користей, хоч би навіть тому, що можуть собі надавати різні відзначення і медалі, не зважаючи на статuti різних капітул. На наших очах бачимо, як Іді Амін причіпив собі найвищі відзначення, не тільки свої, але й англійські та німецькі.

В українській історії також видна така еволюція: армії різних часів прибирали різні форми й виконували різні функції. Наші князі використовували армії на війни із своїми братами, вуйнами та іншими родичами. Козаки, які перші завели демократію у своєму війську, вибирали своїх отаманів, щоб потім їх скинути, а рівночасно захищали свободу людини, щоб на кінець захищати російську імперію, яка зовсім снесувала права людини. У новіших часах Січові стрільці воювали під прапором австрійського цесаря проти коза-

нів під прапором російського царя, а у найновіших часах український вояк нарешті виринув на міжнародну арену, бо воював не тільки у російській, але навіть польській, німецькій, канадській та американській арміях. Очевидно, що після війни, природнім шляхом, почалися творити різні комбатантські організації, яким важко було домовитися, як мала б виглядати майбутня українська армія. Але тепер усе це поза нами, як В'єтнам поза американцями, й ми можемо спокійно засісти "за круглий стіл" "Вістей Комбатанта", щоб опрацювати організацію, склад, озброєння, впоряд, уніформи й усе інше потрібне для майбутньої української армії.

Але при такому обговоренні насувається перша трудність: від чого починати? Тут аж напрошується починати від того, що найважливіше для армії — від зброї, бо, щоб мати армію, треба її чимось озброїти. Але тепер це коштовна річ. Один танк коштує тепер більше, ніж хмаросяг Народного Союзу, не згадуючи вже літаків чи атомових бомб. Хіба прийдеться починати збірку на новий "фонд української зброї". Але залишім цю справу для наших політиків, а перейдім до інших деталей.

Кожний знає, що кожна армія потребує своєї держави, бо її головним завданням є обороняти кордони своєї держави. Ми бодай у такому щасливому положенні, що маємо "державу" і навіть маємо "кордони", але не потребуємо їх обороняти, бо це за нас робить хто інший дуже солідно — нікого не пускає ані сюди, ані туди. Щоб мати армію, також треба мати вояків, а де ми їх наберемо, коли вони вже служать у "своїй армії" і там навіть займають високі командні пости.

Але не будьмо песимісти й уявімо собі, що прогнози Альмарина і Сахарова сповняться і що ми опинимось у своїй державі із своїми кордонами, що Америка визнає Україну й пришле до Києва, а може і до Львова, свого амбасадора, що Росія стане мирним сусідом, а Польща, Румунія і Угорщина не буде мішатися у чужі справи, й що український уряд (на чолі з ним?) дасть заклин (або наказ) до української патріотичної молоді голоситися в лави Української Національної Армії — але, гов — чому "національної"? Чому не "народної", або "суверенної", або "націоналістичної"?

Далі припустім, що до нашої армії зголоситься більше добровольців, ніж до Української дивізії в 1943 р., що тоді з ними робити? Напочатку їх треба вмудрувати. Але в який однострій — американського, німецького, советського чи може іншого покрою? А може прийняти козацькі шаравари й жупани? Вони, мабуть, були б найвигідніші, бо це не тільки добрий й романтичний однострій, але й добрий сховок, наприклад, в шараварах можна носити не один бохонець хліба і немало куль, а жупаном можна не тільки накриватися, але навіть сховати дебелу дівчину. Це дуже спопуляризувало б українську армію.

Після умундирування треба вояків скликати на збірку й командувати ними. Як збирати цих рекрутів? У один ряд, два, три чи чотири? Здається найкраще буде збирати їх у дві лави, менші спереду, а більші ззаду, бо в

таний спосіб ніхто не зможе дуже маркерувати. Згодом має впасти перша команда, яка має привернути увагу рекрутів. Але яка? "Струнко!", "Позір!", "Бачність!" А може прийняти з нової церковної мови — "Будьмо уважні"? А згодом: "направо" чи "вправо", "глянь" чи "дивись" — а може "вліво" чи "наліво"? Треба б звернутися по вказівки до наших науковців, але до кого? До Вільної Академії Наук чи до НТШ, а може до проф. Рудницького? Отже, бачите, скільки труднощів треба подолати, щоб тільки зібрати рекрутів і ними командувати, а де вправи, вишкіл, стріляння, бомбардування, і т. д. і т. д.?

Після кожних вправ вояк (а може боєць?) стає дуже голодний. Харчування в українського вояка дуже важлива й скомплікована справа. Вдома той самий чоловік нормально їсть, може навіть працювати цілий день на одній страві, а піде до війська, тоді відразу його метаболізм перевертається догори ногами — не може наїстися, не залежно скільки й що йому давати. Це ми знаємо з австрійської, польської, німецької та інших армій. Вояки писали додому безупинно: присилайте харчів. Справу харчування ще більше комплікує смак українця. Знаємо, що без голубців, вареників і квасної сметани йому не обійтися. Отже, спершу, ніж організувати українську армію, треба подумати над організацією штабу фахівців від ліплення вареників і голубців, бо без них українська армія стратила б свій національний характер. А проблему залізної порції для вояка, мабуть, і не дасться розв'язати. Дати йому в консервах голубці й вареники, такі як виробляє українська фірма "Ессекс Пенерс" в Канаді, й казати йому їх носити у своєму наплечнику як запас на лиху годину, — не до подумання. Який українець це витримає? Вони будуть йому стояти перед очима вдень і вночі, поки він їх не з'їсть. Ми також знаємо, що український вояк різних армій був здібний на найбільші героїські вчинки й акробатичні штуки, щоб тільки дістати додатковий кусок сала.

Тепер повернімся до озброєння і виряду кожного вояка. Найперше треба вирішити, чи нашим майбутнім воякам потрібно буде багнетів. Думаю, що так, бо ця зброя дуже себе виправдала. Ця зброя мала, й як вояк її причепить, багнет буде теліпатися коло нього, чи він цього хоче чи ні. Багнет дуже корисний прилад, його можна вживати до копання — як наші предки розповідали — бараболі, коли вояк голодний, до чищення черевиків від бота та, якщо його добре нагостити, навіть до голення, коли б у майбутній українській армії забракло американських "бондів" лез. (Треба наперед планувати різні непередбачені випадки.) Другою обов'язковою частиною озброєння мусить бути пояс, бо, якщо буде багнет, то треба його на чомусь повісити. Пояс, як пише В. Гайке у своїй книжці про Українську дивізію, був також психологічним середником для українського вояка — щось в роді модерного "ел-ес-ді" чи "спід" — він регулював при допомозі пояса ситість. Коли вояк був голодний, він стягав свій пояс на животі на одну чи дві дірки більше — залежно від почуття голоду й величини живота — і чувся ситий.

Шлейки треба рішуче відкинути. Ануж відірветься гудзик від шлейки чи сама шлейка трісне, що тоді станеться? Очевидно, будуть спадати штани, вояк стратить свою мобільність перестане бути вояком. А тепер щодо кріса. Чи кріс — а може рушниця, карабін, гвинтівка, гвер? — буде взагалі потрібний у майбутній армії? Мабуть, ні, бо вся зброя буде так змеханізована, завтоматизована, скомпютеризована, що буде стріляти автоматично по цілях вдень і вночі, без потреби витрачати час і гроші на кріси. Кріс ще може пригодитися на паради, але без нього можна також обійтися. У крайньому випадку, для парад можуть служити палиці, як це колись мало спортивно-пожарне товариство "Луг" в Галичині.

Може дехто закинути, що при обговоренні такої теми як організація майбутньої армії не треба витрачати паперу на такі дурниці, як тут робиться, але прошу згадати, що з дрібниць складаються великі речі. Ми всі знаємо, що не раз і не два, через якусь дурну шрубку, що коштувала 10 центів, цілий космічний корабель, який коштував мільйони доларів, не міг піднятися в простори. Це також стосується і до армій.

Ми зупинилися трохи довше на вояках, але понад ними є підстаршини (чи підофіцери?), старшини, — нижчі, штабові і вищі — а далі, генеральний штаб та головнокомандувач. Чим вище йти, тим вони більш скомпліовані і більш коштовні, хоч часом менш потрібні. Бо чим вища ранга, тим краще ці старшини харчовані, краще вбираються, сплять на кращих ліжках, їздять кращими автомобілями, дістають більші платні, не залежно чи вони служать у буржуазній, робітничо-селянській чи іншій народній арміях. Цю проблему в деякій мірі розв'язав Ізраїль, у якій вояк навіть має право назвати свого генерала "сановабич" — по-українському "с.с." — якщо маєте на це причину.. Але в українській армії це не до подумання, бо, по-перше, ми не євреї, а по-друге, у нас, бодай у західній вітці, виявляється велика схильність до титулування і підвищення у рангах, а по-третє, в нашій мові нема такого відповідного слова, як "сановабич" (тому його вгорі перекладено в скорочені). І наш генерал напевно дуже образився б, якщо його так затитулювали. Міг би навіть програти битву, або що гірше перейти до ворога..

Ми також вже згадували, що армії існують на те, щоб воювати. Якщо якась армія довго не воює з ворогом, тоді вона звичайно починає воювати сама з собою: Вона ділиться на франції, як наша УНРада чи ОУН, і насправду починає стріляти таки по своїх вояках — а воювати може за владу, за становища, за ідеологію — за все, що людина може видумати. Якщо прийняти таке положення за правдиве — а його важко збити, бо ми, як колись, так і тепер, маємо безліч прикладів — то тоді пощо втримувати армії? Мабуть, досі майже всі великі мужі, а з ними й менші, вважали, неправильно, що на втримання миру треба сильної армії. Американці навіть вступили в першу світову війну на те, щоб "звоювати" всі майбутні війни. Зате вони мали другу світову війну, корейську, в'єтнамську й що більше опинилися з обмаллю

бензини для своїх автомобілів. На це є проста розв'язка: розв'язати всі армії і не буде кому вести воєн.

Мілітаристи й інші політики, а з ними більшість людей, будуть твердити, що така пропозиція — це ніщо інше, як утопія, нереальність. Це правда, але подорож на місяць також була утопія сто років тому. Проте, найбільшою перешкодою для досягнення цієї мети є сам вдача людини. Така вона вже є, що завжди хоче воювати, як не в армії, то бодай вдома із своєю дружиною чи дітьми. Якщо навіть Господові Богів, який післав на Землю свого Сина з завданням змінити людину й спасти її, не вдалося цього осягнути, то що ми мерзенні можемо зробити. Ми можемо пробувати — а українці це навіть на практиці застосовували й застосовують. Хоч ми самі думаємо, що терпимо на комплекс меншевартості, але коли проаналізувати нашу поведінку, як народу, й його досягнення, ми стоїмо далеко попереду всіх інших народів на світі, і з цього ми повинні бути горді. Ми миролюбний народ. Нікого не зачіпаємо. Коли нам навіть треба було організувати армію, вона була демократична, навіть більш демократична, ніж армії в демократичних державах. І то сотні років тому, ще поки в колісці демократії — ЗСА гуляли свobodно індіани й не було чорних невольників.

Ми також підсвідомо відчували, що армії завжди воюють, як не з ворогом, то зі своїми. Тому ми вибирали менше лихо й ішли воювати в різних арміях. Це також має моральне виправдання, бо ми завжди можемо сказати — ми не воювали добровільно — нас заставляли воювати наші вороги чи обставини — навіть, якщо ми мали стріляти по своїх по другому боці фронту. Також у нас ніколи не було побіджених, бо ми були у всіх арміях, а одна з них мусіла виграти. Навіть тим українцям, які були в тій армії, що прогала, було легше, бо їм в полоні могли допомагати українці з армії, яка виграла війну, як наже наша приповідка "свій як свого вдарить, то бодай скривиться". Отже, пощо нам армій, які коштують багато, приносять клопоти й створюють різні проблеми. Ми у крайньому випадку можемо створити легіон, або дивізію, або навіть український фронт — це так у безвихідному становищі. Але ми можемо ще дещо більше зробити у цьому напрямі — і то без великих коштів, а саме: вести постійну пропаганду у всіх арміях світу, а особливо у арміях наших сусідів, щоб вояки відмовлялися воювати не тільки з вояками ворожих армій, але й із своїм цивільним населенням, щоб вояки відмовлялися послуху своїм генералам, — хай вони йдуть на фронт і б'ються. Тоді напевно інакше виглядала б інвазія Чехо-Словаччини, а навіть ціла історія людства. А на питання, як мала б виглядати організація майбутньої української армії, є лише одна відповідь: так, як будуть виглядати організації тих армій, в яких українці будуть служити. Українці не повинні турбуватися про майбутні армії, але про те, що вони про себе думають і чого хочуть.

ВІЙСЬКОВІ НОВИНИ

ПОВОРОТ ДО ВОЄН НА ВИСНАЖЕННЯ

Військові коментатори, аналізуючи останні війни, головню на Середньому Сході та у В'єтнамі, приходять до висновку, що майбутні війни матимуть зовсім інший характер, ніж це було на протязі останніх сорок років. У тих війнах комплентно домінувала офензивна зброя, головню танки та літаки, які своєю швидністю вможливлювали пролом у фронті, нищення запілля, тобто т. зв. "бліцкриг". Остання війна між Ізраїлем та арабськими державами виявила, що нова вдосконалена дефензивна зброя зайняла передове місце. Ізраїльські вояки, майстри "бліцкригу", понесли величезні втрати в таннах і літанах через застосування простої і дешевої протитанкової та протилітунської зброї. На єгипетському фронті їх пролом прийшов досить пізно й то в результаті не так тактичного застосування офензивної зброї, як похибки єгипетського командування. На сирійському фронті зовсім не було пролому. Числа понесених втрат у цій війні говорять самі за себе: три держави, які брали участь у війні, з населенням меншим, ніж Франція, втратили більше таннів і літаків, ніж їх має під сучасну пору французька армія.

Що це значить? Це значить, що дешева й легка дефензивна зброя, яка коштує у тисячу разів менше, ніж дорогі літаки й танки, й яку кожний вояк може легко замаскувати й переносити, може нанести дошкульних втрат ворогові й офензиві. Це також значить, що наступ ворога можна багато легше зупинити, ніж це було досі, й встabilізувати оборонні лінії. Очевидно, це не значить, що танки чи літаки втратили свою вартість, ані що проломи не можливі, але держави готові до швидної дії з розрахунком на скору перемогу мусять подумати два рази, поки починати свої дії. Тим самим час кризи під час політичного напруження буде силою фанту продовжений, й буде більше часу на мирну розв'язку конфлікту.

Такий розвиток справ корисний для держав пакту НАТО, бо досі оцінювано, що СССР із своїми партнерами з Варшавського пакту могли через шість тижнів перейти цілу Европу й тому для західніх держав залишалася єдина атомово оборона. Тепер ситуація виглядає кращою й хоч війни не приберуть характеру позиційних фронтів засягу 1-ої світової війни, проте вони також не будуть виглядати так, як ми їх бачили в останніх денадах.

МОСКВА — НАЙБІЛЬША ЗАГРОЗА ДЛЯ МИРУ

Китайські комуністи не жаліють слів на гостру критику СССР. Вони оскаржують його у незмірній розбудові атомової зброї, яка має служити у його експанзії, та називають політику Брежньєва "політикою гармат, а не

масла", а Москву — найбільшою загрозою для миру. Вони також вважають, що першою ціллю СССР є здобуття Західної Європи — "ласого нуска сала в очах советських ненанер".

"Червоний прапор", офіційний орган Комуністичної партії Китаю, подає. СССР, помімо своїх лицемірних запевнень про атомне роззброєння, на протязі останніх 10 років збільшив число міжконтинентальних балістичних ракет у 15 разів, майже подвоїв тоннаж воєнної флотії та збільшив число атомних підводних човнів у 5.5 разів. В останніх 10 роках СССР видав на саме атомне озброєння рівновартість понад 100 000 мільйонів американських доларів.

Китай також каже, що суспільство СССР пересичене хабарництвом, шахрайством, проституцією, пияцтвом, венеричними хворобами і розводами подружжя.

Під час набору добровольців до теперішньої американської армії, за порадою лікарів і психологів, призовників питали, який кольор їм найбільш подобається, бо це мало б вказувати на характер добровольця. З кольорами мали б бути пов'язані такі характери: червоний — самопевність, пов'язану з надмірною агресивністю; темносиній — боязкість і слабу волю, але така особа небезпечна, коли спровокована чи розлючена; голубий — легке задоволення, шкоре співжиття, але також лінивість з нахилом до переситу; жовтий — довір'я, дружба, оптимізм, але за цією позірною лагідністю скривається нахил до жорстокости; фіолетовий — пересічність, обмеженість в ініціативі, послух; зелений — нахил до непослуху, боязкість, але доброзичливість і "вияв самаританського серця".

НАСА планує запустити в орбіту сателіта-супутника (СІАСТА), якого завданням буде збирання даних про напрями морських вітрів, височину й засяг дій хвиль, щоб в такий спосіб допомагати воєнній флотії у її бойових рейсах. Він також буде збирати дані про кораблі в портах і на підставі їхньої величини встановлювати їхню державну приналежність, як також слідкувати за їхніми маршрутами. Спочатку літани Ц-54 при допомозі комп'юторів будуть перевіряти точність роботи сателіта.

З Пекіну прийшли вістки, що Китай, після нав'язання дипломатичних стосунків з Філіпінами, запропонував цій державі перебрання головних баз "Клерк Ейр Бейз" і "Себін Бейз", якщо Америка їх ліквідувала б. "Клерк Ейр Бейз" є осідком 13-ої американської літунської армії, а "Себін" — 7-ої флотії. Китай навіть дав до зрозуміння, що він готовий дати американцям можливість користування цими базами. Загально панує переконання, що цілковите випертя американських збройних сил з азійського континенту не є в інтересі Китаю, бо тоді СССР заповнив би вануум з багато гіршими наслідками для Китаю.

Американська зброя, яку захопив Ганой у В'єтнамі, оцінюється на 8-10 мільярдів доларів. В руки Ганой попало понад мільйон автоматичних рушниць М-16, десятки тисяч кулементів, гранатометів, гармат різного калібру, як теж кораблі прибережної і річної флот. Проте ця велика "здобич" має малу практичну вартість, бо до неї нема амуніції. Тому Північний В'єтнам шукає збуту на цю зброю серед тих держав, яким доставляють зброю ЗСА — Пакістан, Індонезія, Тайланд і Малайзія. Перший Пакістан виявив зацікавлення на більшу кількість зброї, але він хоче купити її на довгореченцеві сплати. У відповідь Ганой заявив, що готовий продати цю зброю навіть за одну третину ціни, яку пропонує Пакістан, але — за готівку. У цьому бізнесі також виявили зацікавлення Тайланд, Малайзія та Індонезія.

••

ВІЙНА — ПОСТІЙНЕ І НЕМИНУЧЕ ЯВИЩЕ

Французький соціолог Гастон Бутоль заснував Інститут полемології із завданням досліджування причин війни. Ось, до яких заключень він дійшов:

- * Війна — такий регулярний і поширений феномен, що її треба вважати за нормальне явище.

- * Пацифісти не здають собі справи з того, що їхня підсвідомість є войовнича.

- * Війни не завжди були спричинювані політичними чи економічними кризами.

- * Причиною війни є радше глибше і скрите соціальне захитання рівноваги, яке виявляється час до часу у колективній агресії.

- * Коли зріст населення перевищує продукцію, тоді демографічна нерівновага звичайно корегується еміграцією або війною, яка є своєрідною еміграцією надвишки муштин.

- * Коли дві перенаселені нації зударяються, як наприклад у німецько-російській війні 1941-45 рр., тоді така війна прибирає на жорстокості, бо у ній відіграють важливу роль глибоко вкорінені імпульси.

- * Агресивність, яка постає в наслідок незадовільної праці чи поганого влаштування серед суспільства, можна спрямувати на певні реїни пропагандою.

- * Коли психологічні потреби заспокоєно, запановує втома і тоді важко зрозуміти причини ентузіазму, які були спочатку.~

- * Така мирна настанова продовжується доки нахиття війни забудеться й не настане новий тиск демографічного характеру.

Отже, за дефініцію війни можна прийняти циклічну демографічну кризу, подібну до межичної кровотечі. Хоч перенаселення не є єдиною причиною війни, проте створений ним імпульс до агресії такий сильний, що, мабуть, найкращим засобом запобігання війнам була б стабілізація приросту населення. Однак, при теперішній експлозії населення на цілому світі, перспект для мирного часу в найближчих десятиліттях не виглядає дуже добре. ("Мілітарі ревю" ч. 7.)

З Різдвом Христовим і Новим Роком
Веселих та Щасливих Свят
Рідні, Приятелям та Пацієнтам

б а ж а є

Д-р ЯРОСЛАВ РУДАВСЬКИЙ з РОДИНОЮ
Вільмінгтон, Дель., ЗСА

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Радісних Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року
Рідні, Приятелям та Пацієнтам

б а ж а є

Д-р ОЛЕКСАНДЕР ЧЕРНИК з РОДИНОЮ

З Різдвом Христовим і Новим Роком
найщиріші побажання Веселих Свят
Рідні, Приятелям та Пацієнтам

п е р е с и л а є

Д-р ВОЛОДИМИР ЮЗИЧ з РОДИНОЮ
Валлінгфорд, Па., ЗСА

Приятелям, Знайомим та Клієнтам
Веселих Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року

б а ж а ю т ь

МАРІАН КОЖЕНЬОВСЬКИЙ і РОМАН ПАЗУНЯК
4753 North 13-th St. Philadelphia, Pa., 19141 Tel.: DA 9-0424

НАМ ПИШУТЬ:

ДО ПИТАННЯ — ПРИВАТНІ ФУНДАЦІЇ

Д-р Мирослав Малецький порушив у "Коментарі" ("Вісті комбатанта", ч. 4-5, 1975 р.) питання приватних фундацій. Він не визначив, які вони, де створені, тобто в якій установі, та для чого — з якою метою. З того, що автор наводить такі установи, — як Енциклопедія українознавства, Українська катедра при Гарвардському університеті, Патріярший фонд, Канадська фундація ім. Т. Шевченка, СКВУ, — треба розуміти, що йдеться в головному про українознавчі приватні фундації, бо СКВУ не можна вважати такою. Далі, він не визначив, що то таке "менші приватні фундації", яке їхнє відношення в грошових числах до "більших". Тим то ми розуміємо, що це українознавчі фундації чи фонди в Канаді, де ми маємо найкращі умовини та можливості з усіх інших наших поселень.

Цей "Коментар" про приватні фундації стосується до кожного, хто причинився до такої фундації або фонду. Він стосується теж і до нас, бо підписаний з дружиною створили такий фонд для українських студій і дослідів в Оттавському університеті на основі відповідної умови. Тож з правом хочемо висловитись до порушеного питання, поготів тому, що ми вже чули за рахунок нашої фундації "приватні" завваження, мовляв: "дали гроші в чужі руки", "їх держава забере", "вони втрачені для нас" (українців) тощо. "Коментар" же своєю загальністю, невизначеністю та бездоказовістю вносить неясність і замішання.

Автор пише, як він каже, "поверховно й спрощено" про приватні фундації, хоч вони цілком конкретні й вимагають підтвердження фактами. Отже погляньмо, за авторовим висловом, на ту "другу сторону медалі" (негативну). На авторову думку, доля "загально-українських інституцій, часто розрахованих на довшу мету" інакша від долі "менших приватних фундацій".

"З часом, пише автор, багато з них (менших фундацій) опиняться в руках банків чи інших інституцій з причини недіяльності, бо не стало людей, які їх творили, а нові не сприйняли або не доглянули ідей фундаторів. Багато також пішло шляхом незгідним або навіть противним ідеї фундаторів".

Поставимо до цих тверджень речеві запитання.

1. Чим автор обґрунтовує своє твердження, що гроші, дані на фундації чи фонди, "опиняться в руках банку чи інших інституцій", тобто — залишаться невикористані за своїм призначенням? Адже сам автор каже, що не має таких даних ("ширшої студії, опертої на статистичних даних"), а все ж таки додає "тану небезпеку для приватних фундацій". Без доказів твердити таке — не годиться.

2. Автор твердить, що "багато з них", тобто таких приватних фондаций, "пішло шляхом незгідним, або навіть противним ідеї фундаторів". Чи може автор назвати з тих "багато" принаймні денільна таких приватних фондаций, що пішли небажаним шляхом? Видно, що автор уже забув, яка точилася широка та гаряча дискусія довкруги українських гарвардських студій у нашій пресі.*) Отже не тільки "менші фундації", але й великі чи пак загально-українські, як їх зве автор, стоять перед такою небезпечкою. Одначе цю ж небезпечку можна обминути відповідними умовами (контрактами), наприклад, з університетами. Тут нічого говорити про чиюсь прихильність чи ворожість до намірів фундаторів, бо напрямними є контракти, управи фондів зі своїми прайвильниками тощо.

3. Чи міг би автор з'ясувати якийсь контракт такої пропащої фундації як приклад. Це було б з кожного погляду корисне, щоб у майбутньому не робити помилок.

Автор навздогад, бо не обзнайомлений зі статутом, пише про фундацію ім. Т. Шевченка в Канаді. Допускаючи майже загальну асиміляцію українців у Канаді, автор усе ж таки надіється, що знайдеться "група свідомих українців, яка схоче продовжувати розпочате й вже розбудоване діло". Поминаємо, що ця фундація, чисто українська, має цілком інше значення від університетських. Але, якщо прийдуть, припустімо, і такі, що, замість будувати науку гідну імені свого патрона, витратять громадські гроші на "шараварщину", тобто на речі дрібні (хори, аматорські гуртки, чи навіть на невеличку допомогу газетам тощо). На такі речі дає й держава, але не дасть на наші наукові видання, зв'язані безпосередньо з Україною. Та запитаймо, яка доля чекає в майбутньому наші культурно-наукові установи в Європі. Вони більше загрожені, бо надохваті Москви.

Одначе все це у сфері здогадів. Майбутнього приватних фондаций і сам автор "Коментаря" не може розгадати. Не могла передбачити й Гальшна Гулевичівна, як давала свої маєтні під братську школу, майбутню Києво-Могилянську академію, що вихідці-українці з тієї академії підуть будувати російську імперію. Не передбачали фундатори НТШ, що Москва його, як і багато інших наших установ, у майбутньому зліквідує на Україні. Вони кермувалися потребами своєї сучасности. І нам нічого вгадувати майбутнє приватних фондаций, які, до речі, також стають загальноукраїнські. Ми маємо виконати свій обов'язок у Західньому світі тепер, щоб у майбутньому нам

*) От кількина: Д. М. Штогрин, "Світла і тіні українських студій у Гарварді", "Гомін України", починаючи з ч. 5/1972;

Омелян Прицан, "Гарвардський центр українських студій і школа Грушевського", "Свобода", починаючи з ч. 196/1972;

УКНА — проф. Лев Е. Добрянський й Йосиф Лисогір, "Чому тана затаємниченість справ Гарвардського осередку українознавства?" "Новий шлях", 25-8-1973.

ніхто не відбирав для себе нашої історичної спадщини, основу самобутності України.

Підписаний з дружиною вже поза Україною з кінця 20-их відносно з початку 30-их років і на кожному кроці доводилось вести боротьбу за своє національне ім'я, навіть серед прихильних нам слов'ян. Та й уже на порозі Канади, в Галіфансі, урядовець не хотів нам написати країни нашого народження: Україна, бо в його списку такої країни не було. Нині ми вже маємо в Канаді визнання нашого національного імені, але політично Україна ще завжди "провінція Росії", а наша спадщина ще досі в політиці Заходу — "російська". Так і презентувала її і презентує досі Москва. Наші наукові, а політичні й поетів, праці, навіть найоб'єктивніші, видані нашими установами, для чужинного світу були й далі ще є "націоналістичною пропагандою". Щоб такою не були, мусять мати печатку чужої наукової установи. І з цим ми мусимо рахуватися.

Так дивлячись на ці справи, мусимо вважати доцільними Гарвардські студії, як теж здоровий розмисл подиктував видати, хоч за свої гроші, нашу англomовну енциклопедію в Торонтонському університеті. Теж доцільно творити приватні фундації в університетах з такою метою. Якщо їх буде більше, можна б їх усіх організаційно пов'язати в один осередок українських університетських студій.

На жаль, хоч ми в Канаді маємо вже досить дуже багатих українців, навіть мільйонерів, і то з "підчерками" по газетах, але ми не маємо більших університетських фундацій. Ми ж маємо велике зобов'язання супроти України... От є, для прикладу, цінна спадщина проф. Пастернака, але немає фондів, щоб її упорядкувати та видати, хоч є Шевченківська фундація. Така наша дійсність.

Антін В. Івахнюк

Поміщуємо відгук Інж. А. Івахнюка, співосновника університетської фундації в Оттаві, на наш коментар. Очевидно думки коментара основані на досвіді з фундаціями других народів, зокрема американського та канадського і на цю тему в більших бібліотеках можна знайти багато написаного. Допис Інж. А. Івахнюка мимо цитованих слів вирваних з контексту в нічому не заперечують основної нашої думки, тобто потреби в нашому громадському і політичному житті зосереджувати, а не розпорошувати наші скромні людські та матеріальні ресурси. Вимоги сучасного базуються на досвіді минулого — свого і других народів — з прицілом в майбутнє. А це вимагає планування. Трудність передбачити майбутнє не звільняє нас з обов'язку планувати, бо без планової і скоординованої акції, поодинокі чини навіть глибоко патріотично мотивовані, можуть залишитися тільки перехідними успіхами.

Редантор

співосновник

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ і НОВИМ РОКОМ
Радісних Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року

пересилає

ЯРОСЛАВ ПАЛАТАЙКО — власник фірми
QUAKERTOWN FORD – MERCURY
Route 309

Quakertown, Pa. 18951

Tel.: (215) 536-8600; Phil. Line: 643-2150

та запрошує щиро
всю стару та молодшу вояцьку братію, всіх їх нащаднів,
як також наших симпатиків відвідати його підприємство
та полагоджувати закупи нових та уживаних авт в нього.

**Торговельні та механічні дорадники допоможуть Вам
розв'язати Ваші турботи.**

**Великий вибір авт продукції Фірми
*Ford — Mercury***

різної величини, сили моторів та внутрішнього

і зовнішнього виніщення, як:

PINTO — BOBCAT — MAVERICK — COMET
MONARCH — GRANADA — TORINO — MUSTANG II
MONTEGO — COUGAR — METEOR — MARQUIS
ELITE — CAPRI — LINCOLN THUNDERBIRD

З ЖИТТЯ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ЗУСТРІЧ З СОТНИКОМ УГА ДОКТОРОМ ІВАНОМ КОЗАНОМ

Зліва на право: ген. А. Валійський, д-р І. Козан, пор. Г. Полчі.

Заходом Координаційного Комітету Українських і Українсько-Американських Комбатантських Організацій в Нью Йорку, була zorganizована зустріч з ветераном двох світових воєн та дуже активним в громадському житті сотником УГА д-ром Іваном Козаном.

Стріча-обід відбувся в залі Укр. Народного Дому в Нью Йорку в неділю, 9-го лютого 1975 р. В зустрічі взяло участь понад 120 осіб. Це були члени — представники всіх військових формацій приналежних до Координаційного Комітету та представники громадських організацій міста Нью Йорку. Були також представники комбатантських організацій міст Ньюарку та Філадельфії. Всі прийшли зустріти та віддати шану, всіми любленому та шанованому почесному голові вище згаданого комітету та першому заступникові голови ОБВУА.

Програму зустрічі розпочато внесенням прапорів, чим проводив полковник американського летунства адвокат В. Стен. Відтак голова Координаційного Комітету поручник ньюйоркської поліції Григорій Полчі впровадив на залю д-ра І. Козака, його Високоповажану Дружину та Доню, які засіли за почесним столом. За цим столом заняли місце також ген. А. Валійський, о. Х. Войтина, Й. Вишневецький, голова Об'єднаного Комітету Громадських Організацій Нью Йорку адвокат Р. Гуглевич, господар зустрічі Я. Балабан та представники центральних організацій.

Поручник Г. Полчі привітав Почесного Гостя, його Вп. Родину та всіх присутніх і попросив о. Х. Войтину провести молитву. Побратим Я. Балабан представив осіб із почесного стола та представників організацій.

Й. Вишневецький запізнав присутніх з життєвим шляхом д-ра І. Козака, людини дуже працьовитої, а разом дуже скромної. Дальша частина зустрічі, це були привіти майже всіх осіб з почесного стола та представників організацій. Від Братства 1 УД УНА склав привіт голова Головної Управи д-р Р. Дразньовський.

Голова Координаційного Комітету пор. Г. Полчі передав д-ві І. Козакові на пам'ятку Пропамятну Грамоту. Д-р І. Козак сердечно подякував за влаштування цієї зустрічі та всім присутнім за участь.

Цю приємну стрічу закінчено відспіванням Многая Літ д-ві І. Козакові та його Вп. Родині.

Роман Кобрин

Веселих Свят Рідзва Христового та щасливого Нового Року!

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА В ТОРОНТІ

при вул. 297 Коледж — Тел.: 922-1402

та філія

2397 Bloor St. W.

Тел.: 762-6961

Години урядування:

Понеділок і середа — 9:30 рано до 6:00 вечора, вівторок, четвер і п'ятниця — 9:30 рано до 9:00 вечора. Субота — 9:30 рано до 12:30 дня.

Кредитовий Комітет працює тільки при вул. Коледж у вівторки і п'ятниці від год. 7:30 до 9:00 вечора.

ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОБВУА

27 вересня ц. р. відбулося у Філя-ту СКВУ рішення вислати туди 100 дол. дельфії засідання Головної Управи ОБВУА, на якому були приявними: д-р В. Галан, д-р І. Козак, І. Поритко, Ст. Конрад, Й. Вишневецький, І. Данківський, В. Рудавський, І. Кедрин, П. По-столюк, В. Сімянців, С. Шеремета.

Після того, як секретар С. Конрад відчитав протокол з останнього засідання, яке відбулося 31 травня ц. р., І. Поритко склав звіт з діяльності за останніх 4 місяці. Склалася на неї жвава кореспонденція з Відділами. У першому тижні липня відбулася контролп книг Суспільної Служби комбатантів. Скарбник Й. Вишневецький звітував про невеликі касові впливи, бо літом нема жвавої платности членських внесків. У цій справі згадувалось в обіжнику Головної Управи. І. Кедрин звітував про "Вісті Комбатанта", ствердивши, що останнє його число (3/4) було дуже добре і що це головна заслуга д-ра М. Малецького, який несе тепер найбільший тягар праці. Д-р І. Козак говорив про репрезентування Головної Управи при різних нагодах. В. Сімянців заторкнув справу анкетних листів, на які дотепер відповіло яких 30 відс. побратимів, та справу почесного членства.

У дискусії стверджено, що Відділи не мають права надавати почесне членство будь-якому своєму членові. Дискутовано про уділювання допомоги від Суспільної Служби комбатантів. Обмірковувано теж найближчу Листопадову збірку на Українського Інваліда. У зв'язку з листом від Секретаря-

Заторкнуто справу участі в найближчих Загальних Зборах ЗУАДК, як теж справу Дому Українського Ветерана у Філядельфії.

Після засідання Головної Управи ОБВУА відбулося засідання Координаційної Ради українських комбатантських організацій, на якому віддано пошану дир. Іванові Пориткові з нагоди його 80-річчя.

У першій частині наради, присвяченій вшануванню дир. Івана Поритка з нагоди його 80-тиріччя, промовляли — за чергою — Д-р В. Галан, інж. М. Ліщинський, ред. І. Кедрин, М. Ковальчин (Т-во кол. воєнів УПА), Б. Артимішин (Братство кол. в. І УД УНА), Ст. Шеремета (Об'єднання кол. воєнів УПА), Б. Ящук (Союз ветеранів українського резистансу), д-р І. Козак і І. Данківський (Братство кол. УСС), та Й. Вишневецький — разом із І. Поритком безперервно член Управи ОБВУА від часу його заснування у 1949 р.

У другій частині наради секретар Координаційної Ради УКО інж. Ів. Скіра започаткував обговорення проєкту об'єднання всіх кол. українських воєнів в одній організації, що було прийнято на 12-ім З'їзді Делегатів ОБВУА на пропозицію голови Т-ва к. В. УПА Ковальчина. В оживленій дискусії забирали голос всі приявні.

Представники Об'єднання і Товариства к. В. УПА і СВУР без застереження заявили приступлення їх організацій, як автономні клітини до ОБВУА.

як то передбачує статут ОБВУА. Представники Б-ва к. В. І УД УНА є також за повною співпрацею всіх наших комбатантських організацій, та з огляду на скомпліовану організаційну систему їх Братства — уважають, що потрібне ще дальше обговорення і уточнення наміченого об'єднання.

В засаді одобрено плян КР УНО та рішено, щоб Екзекутива КР УНО звернулася до всіх діючих наших ветеранських організацій, щоб вони в найближчому часі призначили представників до окремої комісії, яка намітить спосіб і форму наміченого об'єднання.

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ В ЗСА

Із протоколу

З переведеної провірки книг і діловодства Суспільної Служби Комбатантів за ділові роки 1972/73 і 1974-1975, що відбулася в днях 3, 4 і 8 липня 1975. Контролю переводили голови Головних Контрольних Комісій ветеранських організацій — Впр. о. Василь Головінський, Братство УСС, І. О. Тритяк, ОБВУА Євген Остапович, Об'єднання к. В. УПА і Б-во к. В. І УД УНА.

До провірки предложено книги: головну-насову і чекову зі всіма прилогами вписів, картотеку уділених допомог, протоколи зі засідань Управи ССК. На підставі основної провірки зложено фінансове зіставлення за 1974/75 р., яке характеризує діяльність Суспільної Служби Комбатантів.

В 1974 р. в листопадовій збірці на Дар Українському Военному Інвалідові вплинуло 19,392.27. Банкових дивіденд за 1974 р. дописано 3,068.62. Всіх впливів в 1974 р. було 22,460.89.

Фінансове зіставлення унагляднює всю виконану працю ССК за контрольовані роки. При перевірці стверджено, що ССК господарить правильно, при тім ощадно і доцільно переводить розподіл допомоги із обов'язуючим правильником і то все на підставі однодушних ухвал.

Контрольна Комісія зауважила, що на біжучім конті, низько процентовім придержується завелику квоту, тому радить конечно інвестувати бодай частина на сертифікатах, щоб одержувати вищі відсотки. Книги і все діловодство ведене без залеглостей. Далі Контрольна Комісія уважає, що і дальше працюю ССК обтяжений голова, якому належить особливе призначення. Конечною вимогою є втягнути до праці в ССК молодших побратимів, які ступнево перебирали б відповідальність за ССК.

Філядельфія, дня 8 липня 1975 р.

о. Василь Головінський,

І. О. Тритяк, Євген Остапович.

Від Адміністрації

Повідомляємо наших читачів, що з 1 січня 1976 р. ми змушені через загальне подорожіння коштів продукції піднести висоту передплати нашого журналу до \$8.00 річно, а ціну поодинокого числа до \$2.00.

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ І. УД УНА

З ОБІЖНИКА Н. У. БРАТСТВА І УД УНА В КАНАДІ

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

З Рідвом Христовим та Новим Роком бажаємо Управам Станиць, членам Братства і їхнім родинам, та нашим прихильникам багато щастя, здоров'я і успіхів в громадському і родинному житті.

В цей святковий час, як щорічно, згадаймо наших друзів-інвалідів. Вони потребують допомоги. Підім з колядою. Збіркові листи залучуємо.

Краєва Управа розіслала станицям нове видання Братства "Бій під Бродами". Це перевиданий збірник "Броди", що появився в Мюнхені в 1951 році. Він тепер збільшений новими матеріялами та знімками і схемами.

Видавництво Головної Управи, відділ в Канаді, здав вже до друку дві нові праці, а це спомини про "Боеву управу" інж. Романа Крохмалюна та збірку вояцьких поезій Ярослава Курдицина "Серце і зброя".

Братство кол. вояків І-шої Дивізії УНА

Крайова Управа в Канаді

Богдан Підгайний, голова

Степан Климців, секретар

14-ий КРАЙОВИЙ ДЕЛЕГАТСЬКИЙ З'ЇЗД БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ І-шої УД УНА в ЗСА

В суботу, 4 жовтня 1975 р., відбувся у Дітройті в приміщеннях Української Вищої Школи при вул. Генлі, 14-ий Крайовий Делегатський З'їзд Братства кол. вояків І-шої Української Дивізії УНА в ЗСА. У З'їзді взяло участь 46 делегатів з 68-ма мандатами та кільканадцять членів місцевої станиці.

Голова Крайової Управи, Юрій Тис Крохмалюк, відкрив наради, якими проводила ділова президія з проф. Іваном Теслюком як головою. Секретарювали: Б. Середюк та М. Баблюцький. До Почесної Президії увійшли: голова Головної Управи, д-р Р. Дражньовський; кол. голова Крайової Управи, І. Сніра; та кол. член Військової Управи І-шої УД УНА, Роман Крохмалюк. Офіційним кореспондентом від щоденника "Свободи" був мгр. О. Луцький.

З нагоди делегатського З'їзду наспіло багато письменних привітів, між ними від ген. П. Шандрука, ген. М. Крата, ОБВУА, місцевої Станиці УСС, Об'єднання б. в. УПА, та Товариства б. в. УПА ім. ген. Т. Чупринки. З черги вибрано комісії: мандатну, резолюційно-програмову та номінаційну.

Юрій Тис Крохмалюк, голова уступаючої Крайової Управи з осідком у Дітроїті, доповнив друковані звіти Крайової Управи коротким словом, у якому з'ясував важніші ділянки праці пророблені КУправою. По наладнанні всіх біжучих справ попередньої наденції, КУ старалася нав'язати особисті контакти зі станицями дорогою відвідин станиць президією КУ. Маючи на увазі, що одним з найбільш актуальних завдань є публікація історії 1-шої УД УНА в українській і англійській мовах, Крайова Управа заініціювала лотерію картин, щоб цею дорогою зібрати гроші потрібні для фінансування вище наведених видань. Українські мистці, доцінюючи велике значення і потребу цих видань, пожертвували радо і безінтересовно на цю так важну ціль свої картини.

Після заслухання коротких звітів інших членів Крайової Управи та поодиноких станиць, слідувала дискусія. По дискусії З'їзд уділив уступаючій Крайовій Управі абсолюторію з признанням за виконану працю.

На внесення Номінаційної Комісії З'їзд вибрав на слідуєчі два роки нову Крайову Управу майже в тому самому складі під проводом дотеперішнього голови Юрія Тиса Крохмалюка.

До Крайової Управи ввійшли: три заступники голови КУ — М. Трешневський, Б. Артимішин (Схід) і Б. Нашуба (Захід). Секретарі — Л. Татух і Б. Середюк та референти: І. Лотоцький, І. Цар, О. Ворик, В. Зулян, Л. Кусяна, Ст. Мазурок, Е. Загачевський, С. Колодій, Д. Ліщинський. Делегати до УНКА: О. Луцький і Р. Данилюк. Вільні члени: І. Ляш, Л. Кузин, Гр. Яремчук, та І. Сноморох. На референта преси обрано мгр. О. Луцького.

До Контрольної Комісії ввійшли: В. Баран, Я. Кривий, Я. Рибалт. Товариський Суд: Осип Голинський (голова), З. Мандич і Л. Воробець.

14-тий Крайовий Делегатський З'їзд ухвалив, на внесок Резолюційної комісії, такі резолюції:

1. Делегатський З'їзд вітає український нарід, з осібна героїчну молодь України, що стоїть у затяжній боротьбі ворогом, та політичних в'язнів у лагерах і в'язницях СССР.

2. Обстоює завершення Української Католицької Церкви Патріархатом, вітає намагання Українських Православних Церков об'єднатися в одній Українській Православній Церкві, та бажає Українській Євангелічній Церкві дальших успіхів.

3. Вітає генералів, старшин і вояцтво 1-ої УД УНА та інших військових формацій.

4. Закликає членство Братства 1-шої УД УНА до участі в громадсько-суспільній праці, придержуючись комбатантського принципу ставити національну рацію понад групові інтереси.

5. Піддержує діяльність СКВУ, як суспільного завершення української спільноти в діаспорі, та резолюції Політичної Ради УНКА в справі консолідації українського життя в ЗСА.

6. Закликає станиці нашого Братства відмітити гідно 30-ліття Української Національної Армії і 25-ліття Братства 1-шої УД УНА в ЗСА.

Після прийняття резолюцій та деяких внесків і запитів, передсідник закрив збори.

Увечері того дня відбувся у великій залі Української Вищої Школи бенкет з мистецькою програмою і забавою, у якому взяло участь понад двісті осіб. Бенкет відкрив молитвою о. Ждан, ЧСВВ. Товстмайстром бенкету був директор УВШ, дивізійник П. Стасів. На окреме вирізнєння заслуговує веселий привіт, що його виголосив українською мовою американський військовий напелян-майор морського летунства, о. Бернард Панчук, ЧСВВ.

Другу частину вечора виповнила мистецька програма, що її вміло зорганізував і перевів член Крайової Управи Б. Середюк. У першій точці програми виступило тріо "Троянда" з Торонта, а саме пані: Люба Мороз — сопрано, Люба Дербіш Паньків — альт, та Христина Гарасовська-Шевчук — друге сопрано і мистецький керівник. Дітройтська публіка, що мала нагоду почути перший раз це відоме жіноче тріо, приймала з захопленням кожну пісню. В другій точці виступала скрипачка, член молодечої симфонічної оркестри, Зіна Яловега, при фортепіановому акомпанієменті Шерін Шато. Останньою точкою програми був виступ молоді співачки Діяни Золи, градуантки університету Анн Арбор. Діяна Зсла, кольоратурне сопрано, відспівала кілька українських пісень, якими вона полонила публіку.

Після мистецької частини відбулася забава.

У неділю, 5 жовтня, учасники З'їзду взяли організовано участь у Службі Божій, під час якої майор о. Б. Панчук, ЧСВВ, виголосив відповідну проповідь.

Ар-Ний

ДИВІЗІЙНИКИ ВІДБУЛИ ЗУСТРІЧ

В рамках Дивізійної Зустрічі, що заходом Станиці Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА в Нью Йорку під проводом її голови Романа Данилюка відбулася на оселі УРС-Союзу "Верховина" в днях 30 і 31-го серпня ц. р., відбувся в неділю, 31-го серпня великий мистецький концерт.

Програмою концерту проводив інж. Любомир Калинич (кол. дивізійник), який, заповідаючи виступ добре вже відомої на терені ЗСА кол. оперної співачки Львівського і Большого театрів меццо-сопрано Ренати Бабак, підкреслив, що Рената Бабак, не погоджуючися з диктаторським режимом Советського Союзу і вибираючи волю, покинула рідні землі і влючилася в українське культурно-мистецьке життя вільних українців поза батьківщиною, передаючи своїми концертами й виступами на українських імпрезах чар українського вільного мистецтва широкому загалові у вільному світі. І тому то, — говорив інж. Л. Калинич, — Рената Бабак, ця високої кляси співачка, яка вибрала волю, щиро й сердечно прийняла запрошення виступити на Зустрічі кол. вояків Української Дивізії, яка збройно боролася проти тиранської большевицької окупації України за її волю. Рената Бабак "здобула й заволоділа" пуб-

ліною, співаючи десять українських пісень та в наддатку ще три пісні з Італійських опер на домагання очарованої публіки, яка довготривалими ентузіастичними оплесками та вставанням з місць виявляла своє захоплення співом Ренати Бабак.

У другій частині концерту танцювальний ансамбль "Верховинці" при Осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки в Нью Йорку, під мистецьким керівництвом Олега Гензи та до гри власної оркестри при супроводі Тараса Левицького, здобув рясні оплески признання, виконуючи "Привіт" та "Верховино" (у гуцульських строях), а на закінчення концерту бравурний гопак в українських народних строях. Дивізійна Капеля Бандуристів і Хор при Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Ньюарку під мистецьким керівництвом Володимира Юрневича та диригентурою Осипа Головацького виконала ряд дивізійних і повстанських пісень, що влучно підходили до характеру вояцької зустрічі.

Попереднього дня, в суботу 30-го серпня, відбулися в пополудневих годинах організовані Крайовою Управою Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗСА ділові наради Станиць Братства на Сході ЗСА, в яких взяли участь голова Головної Управи Братства д-р Роман Дразньовський, члени Гол. Управи Ст. Мазурок і Р. Кобрин, головний предсідник УРСоюзу Іван Олексин (також кол. вояк УД), проф. Іван Телюк, члени Президії Крайової Управи Братства в ЗСА з Детройту — заст. голсви Мирослав Трешневський, секретарі Любомир Татух і Богдан Середюк, орг. реф. Осип Ворин, як також члени Крайової Управи на Сході ЗСА — заст. голови на Схід мгр. Богдан Артимішин, І. Колодій, мгр. Олександр Луцький та представники Братства "Броди-Лев" і Станиць Братства з Нью-Йорку, Ньюарку, Філадельфії, Нью-Гейвену, Гартфорду, Лігайтону, Рочестеру й Бриджпорту. Голова Крайової Управи інж. Юрій Тис-Крохмалюк з Детройту, який через поновну операцію не міг прибути на цю зустріч, передав свій привіт і напрямні праці, награні на тасьмі. Зокрема сердечно привітали зібрані на нарадах дорогого гостя з України побратима по зброї десятичника артилерійського полку Української Дивізії Лева Федорука, який діставшись у боях під Бродами у большевицький полон та відбувши довголітню кару у спец. каральних таборах на Сибірі, повернувся із заслання аж по 28-и роках при кінці 1973 р. в рідні сторони в Західній Україні і тільки тому три місяці, завдяки невтомним старанням дружини й сина, удалось йому, по тяжких трудах одержати дозвіл на виїзд до родини в ЗСА. В товариській гутірці побратим Федорук ділився цікавими відомостями з часів післябрідської ситуації та свого побуту на заслання.

В ділових нарадах, які відкрив голова Станиці Дивізійників в Нью-Йорку Роман Данилюк як господар Зустрічі, а проводив ними заст. голови Крайової Управи на Схід мгр. Богдан Артимішин, обговорено ряд організаційних справ у зв'язку з 14-им Крайовим Делегатським З'їздом Братства Дивізійників у ЗСА, що відбудеться в днях 4-5 жовтня ц. р. в Детройті, видавничі справи Братства, збірнову анцію на видання Історії Української Дивізії, до-

помогу родинам по поляглих вояках, утримання гробів поляглих вояках Дивізії, організовану участь дивізійників у посвяченні пам'ятника на гробі пол. дивізійного капелана Архiepіскопа УАПЦ Іова Снакальського, що відбудеться в суботу, 13-го вересня ц. р. в Бавнд Бруку, та інші актуальні справи.

Вечором того дня після нарад відбулася товариська зустріч та забава.

Слід згадати, що учасники зустрічі як теж і численні гості взяли участь в неділю перед полуднем у Богослуженні, яке в церкві св. Володимира у Глен Спей відслужив її парох о. Роман Білецький до співу принагідного хору під управою диригента Михайла Добоша з Ньюарку.

Олександр Луцький

ВИДАВНИЧІ СПРАВИ ГОЛОВНИМ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ПЛЕНАРНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Пленарні засідання Г. У. Братства не відбуваються часто. Це стане зрозумілим, якщо взяти під увагу, що члени Г. Управи живуть в різних країнах і континентах. Поміж пленарними засіданнями, президія Головної Управи, члени якої є вибирини із одного центру, керує агендами Братства. Не диво, що пленарні засідання мають обширний порядок нарад та тривають довше як подібні засідання інших організацій, хоч вояцька прецизність та стислість вислову все домінує в нарадах.

Останнє Пленарне Засідання відбулося зараз по 14-му Делегатському З'їзді Крайової Управи ЗСА в Детройті, ЗСА. Його відкрив голова Г. У-ви, д-р Р. Дранньовський, який привітав переобрану Крайову Управу ЗСА, а зокрема її голову інж. Ю. Тис-Крохмалюка. Дальше, д-р Р. Дранньовський поінформував, що головним завданням засідання буде заслухати звітів крайових управ та референтів, розглянути видавничу діяльність Головної Управи та Редакційної Колегії журналу "Вісті Комбатанта", намітити пляни на майбутнє та усталити час і місце 5-го Делегатського З'їзду Головної Управи.

Про діяльність Крайової Управи Канади звітував обширно її голова, інж. Б. Підгайний, а за Крайову Управу ЗСА в друге переобраний голова, інж. Ю. Тис-Крохмалюк. Побр. Р. Дебрицький, голова Крайової Управи Німеччини, не мав змоги прибути на засідання, зате прислав вичерпний звіт із фінансовим справозданням.

Вичерпний звіт про працю редакційної колегії журналу "Вісті Комбатанта" подав д-р М. Малецький, голова редакційної колегії. Головними труднощами в праці колегії є бран грошей та мале зацікавлення журналом серед побратимів. Всетяки, вдалося притягнути нових співробітників та йдуть намагання налагодити працю адміністрації. Редакційна Колегія не має запасних фондів, хоча побажанням було б мати запас принайменше на одне число. Кошти друку, паперу та експедиції зростають, а приходи остають ці самі.

У зв'язку із цим постановлено піднести ціну журналу до 2 дол. за поодинокє число, а передплату до 8 дол. за рік.

Побратими М. Бігус та Р. Данилюк звітували про стан запасів книжок.

Багато часу присвячено обговоренню видавничих планів на майбутнє. Розуміючи вагу джерельних матеріалів для майбутніх істориків, постановлено в найближчих роках звернути всю увагу на видавання книжок цього типу. В дусі цієї постанови рішено в найближчому часі видати книжку інж. Р. Крохмалюка про "Військову Управу" та джерельну, багату в ілюстрації працю В. Будного "Ріміні".

5-тий Делегатський З'їзд постановлено відбути під час "Дня Праці" 1976 р. на Оселі Українського Робітничого Союзу в Глен Спей, ЗСА.

Не менш важливою є справа приміщення музею-архіву Братства. Цю справу доручено розглянути Крайовій Управі Канади, а зокрема побр. В. Веризі. Музей-архів повинен бути доступний для громадянства та під фаховок опікою.

Створено комісію статуту, яка має переглянути статут та подати її висновки Президії. Правильник, згл. проекти їх Почоту передається до розглянення крайовим Управам. Їхні завваги подається авторові правильників побр. Б. Артимішинові до остаточного випрацювання, а згодом З'їздові до затвердження.

На закінчення голова д-р Р. Драньновський подав інформації про працю президії, по'янував присутнім за участь в нарадах та закнив засідання.

Р. Гаєцьний

Веселих Свят Рідзва Христового та щасливого Нового Року!

**Об'єднані Українські Підприємства
U.B.A. TRADING COMPANY LTD.**

300 Dwight Ave.

Tel.: 252-2246

Toronto 14

252-2247

Відділи з самообслугою:

138 Euclid Ave.

Tel.: 366-2324

300 Dwight Ave.

Tel.: 252-2120

21 Prescott Ave.

Tel.: 763-1921

Споживчі товари, тютюнові вироби, солодоші, галянтерія, патентові ліки і т. п.

БАЛЬ КОМБАТАНТІВ В ТОРОНТІ

В суботу, 15 листопада ц. р., в залах колегії оо. Василян в Торонті відбувся четвертий з черги Баль Комбатантів, який щорічно підготовляє і переводить створений для цієї мети постійний Діловий Комітет. Комітет складається із представників всіх комбатантських організацій міста Торонта і очолює його вже чотири роки під ряд голова Станиці Братства дивізійників Мирослав Бігус. Учащаючими організаціями є:

Братство Українських Січових Стрільців,
Українська Стрілецька Громада,
5-та Станиця Союзу Бувших Українських Вояків,
Укр. Відділ (Онт. ч. 360) Королівського Канадійського Легіону,
Братство Карпатських Січовиків,
Об'єднання кол. Вояків УПА,
Товариство кол. Вояків УПА,
Братство кол. Вояків I-ої УД УНА.

КОНТЕСТАНТКИ

(з л. до п.) Віра Скоп, Лідія Цимбалюк, Маруся Довгаль, Маруся Януків (представниця "ВН"), Маруся Білан, Ліда Теслевич і Галя Цибульська.

Маючи на увазі загальне добро нашої української спільноти в діаспорі, Діловий Комітет призначає чистий дохід із влаштованих балів на громадські цілі, які заслуговують на фінансову піддержку "старої війни". Із забав попередніх років дохід розподілено так: на ветеранський журнал "Вісті Комбатанта" — 2,253.69 дол.; на Пенсіонат Івана Франка в Торонті — 1,148.00 дол.; на СНВУ — 1,000.00 дол. З огляду на страйк поштових робітників в Канаді (в листопаді ц. р.), остаточні підсумки чистого доходу із цього річного балю нам ще не відомі. Сподіємося, що повинен він становити понад 2,500.00 дол. Цей дохід призначено в цілості на видавничий фонд "Енциклопедії Українознавства".

Атраницю балю є завжди участь контестантон на "кращу", яку вибирається з-поміж репрезентантон кожної ветеранської організації. Вибрана "краща" стає репрезентантною журналу "Вісті Комбатанта" на Равті Української Преси і Радіо, який відбувається щорічно в місяці лютому в Торонті. На цього річного балю контестантками були (подаємо по азбучно):

1. БІЛАН Маруся (кол. Вояки УПА) 17 років. Учениця 12-ої Кляси "гайскул". Закінчила Рідну Школу і Курси Українознавства при церкві о. Николая. Любить музику. Грає в шкільній орнестрі.

2. ДОВГАЛЬ Маруся (5-та Станиця Союзу Бувших Українських Вояків) 18 років. Учениця 13-ої кляси "гайскул". Закінчила Курси Українознавства при Філії УНО, в Західному Торонті. Бере лекції гри на піано. Пластунка. Минулого року відвідала Україну.

3. СКОП Віра (Братство Українських Січових Стрільців) 22 роки. Закінчила університетські студії в Сан Дієго, Каліфорнія. Студіює далі в університеті в Торонто. Антивна пластунка. Виховниця на різних таборах. Учасниця школи народних танків на "Верховині". Бувша королева української Громади в Сан Дієго.

4. ТЕСЛЕВИЧ Ліда (Братство Карпатських Січовиків) 22 роки. Закінчила Курси Українознавства при церкві о. Николая і університетські студії в Торонті. Була активним членом ОДУМ-у, а відтак СУМ-у. Грає в орнестрі "Батурин". Учениця балетної школи пані Заварихін. Грає на піано. Співає в дівочому хорі "Веснівка".

5. ЦИБУЛЬСЬКА Галя (Братство Кол. Вояків I-ої УД УНА) 18 років. Учениця 12-ої кляси "гайскул". Закінчила Рідну Школу і Курси Українознавства при Філії УНО-Захід. Учениця 10-ої кляси гри на піано. Здобула золоту медаль на українському фестивалі музики. Член СУМ-у. Антивна в спорті. Закінчила курс моделістки в школі "Джуді Велш".

6. ЦИМБАЛЮК Ліда (Українська Стрілецька Громада) 20 років. Студентка Політехнічного Інституту "Раерсон". Виховалася в молдінній організації МУНО. Закінчила Курси Українознавства при Катедрі св. Вол. Великого. Член танцювального ансамблю "Веснянка". Навчає укр. народних танків в школі ім. Грушевського. Любується в маллярстві.

7. ЯКУБІВ Маруся (Український Відділ ч. 360 Королівського Канадійського Легіону) 18 років. Учениця 13-ої класи "гайскул". Закінчила Курси Українознавства ім. Юрія Липи. Активна в Осередку СУМ-у. Член танцювального гуртка. Виховниця Сумівського доросту. Відбула поїздку по Європі, відвідуючи літні табори молоді. Зацікавлена працею серед української спільноти.

З вибором "кralі" завжди має трудне завдання журі, остаточний вислід якого завжди знаходить критичні зауваги зі сторони невдоволених. На цьогорічному балю журі, яке очолювала п-і Віра Кемпе-Плаушак, вив'язалось зі свого завдання якнайкраще. "Кralі" не вибрано, бо, як сказала п-і Віра: "вони всі кralі — всі красиві і гарні дівчата". Отже журі вибрало одну представницю журналу "Вісті Комбатанта" на Равт Укр. Преси і Радіо, а всі інші contestantки стали її заступницями. На репрезентантку журналу "ВН" журі вибрало Марусю Якубів — contestantку Укр. Відділу Канад. Легіону. В нагороду за її успіх вона отримала дво-томове англомовне видання "Енциклопедії Українознавства". Всі contestantки, за їхню участь в балю, отримали в нагороду — від організації, яку дана дівчина репрезентувала — вартісний твір маєстра Василя Курилика "Страсти Ісуса Христа", крім цього відповідний трофей — мemento.

Крім п-і Віри Кемпе, в склад журі входили ще п-і Дарна Нижанківська-Строга і п. Ігор Бурачок.

З метою збільшення пожертви на видавничий фонд "ЕУ", Діловий Комітет організував лотерійну розпродаж квитків на образи, які дарували на цю благородну ціль наші щирі і жертвенні мистці-малюрі Міка Гарасовська-Дачишин і Катерина Кричевська. В додатку, Патронат Осередку НТШ-Сарсель в Канаді пожертвував на лотерійну розігравку комплет 8-томового видання (в шкіряній оправі) "ЕУ"-2.

Як було оголошувано, розігравка нагород мала відбутися під час самого балю. На жаль, поштовий страйк, в цьому випадку, став на перешкоді і, як було заповіджено на забаві, розігравка відбудеться під час Дивізійної Маланки, в суботу 10 січня 1976 р.

Як то звичайно буває, наші забави-балі не були б успішними, якби не було багатющого і смачного буфету, де можна б було підкріпитись благородним споживчим даром і надати більш енергії втомленим ногам на танцювальній підлозі. Буфет функціонував справно завдяки другові Павлові Гинці, який все організував, і невтомній праці і посвяті його дружини п-і Франціс та п-і Марії Нудла. Успіх буфетного стола треба завдячувати милим і симпатичним паням, а це: п-і Марії Бігус і п-і Марії Івашко.

До танців пригравала оркестра Степана Ждана, а п-і Неля Пашковська своїм співом чарувала публіку милими мелодіями української пісні.

Господарем балю був колишній карпатський січовик друг Петро Баєр, який разом із милою і симпатичною Вірою Ке-Плаушак, перевели баль надзвичайно справно — в веселій і товариській атмосфері.

♦♦

Маруся Янубів — представниця
журналу "ВН" на Раві Української
Преси і Радіо та
редактор журналу "ВН" —
д-р М. Малецький

♦♦

В загальному, так як і попередніх років, Баль комбатантів був вдалою імпрезою, не тільки з точки погляду фінансового, але й атракційного. Хотілось би тільки, щоб наша громадськість зрозуміла наші добродійні почини і належно оцінила працю комбатантських організацій на ниві розбудови здорових підвалин конструктивного національно-політичного і суспільно-громадського життя нашої української спільноти в діаспорі. На жаль, нашу діяльність — от хоч би й такий баль комбатантів — промовчує наша преса. Замітним є, що грішать цим найбільше газети, які появляються в Торонті, де ветеранські організації є найбільш активними. Сподіємось, що це негативне явище відійде в забуття, й в майбутньому праця комбатантських організацій знайде належне місце на сторінках нашої преси.

М. П.

**ЯРОСЛАВА з СИНОМ МИКОЛЬЦЬОМ,
МИРОН, МАГДА з ДІТЬМИ МАРКІЯНОМ і ДАРІЄЮ
і МИРОН СУРМАЧ, ст.**

*Віншуємо Вас щастям, здоров'ям, щоб Ви щасливо
свята провели, та других дочекались.*

З року на рік доки Пан Біг назначив вік.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

КОЛЯДА НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ 1975
Станиці Б-ва к. В. 1 УД УНА у Вінніпегу, Манітоба

\$25.00 — Л. М. Рудницький.

По \$20.00

Ст. Дурбак, д-р З. Матвійчук, Ст. Янківський, О. Возняк.

По \$10.00

Ю. Гнатюк, М. Чемерис, С. Радчук, С. Паучок, В. Стасів, Н. Лаба, Ст. Щур, д-р В. Кривуляк, пані Андріїв, С. Нетепчук, С. Корбутяк, В. Чемеринський, А. Геврик, М. Шкавритко, І. Пеняк, Д. Івончик, П. Музика, І. Бойчак, д-р Т. Снігурович, д-р С. Палащук, д-р М. Марунчак, О. Бабінський, М. Саракула, І. Кінасевич, Т. Барабаш, П. Мазурик, Д. Новачинський, Ст. Ганкевич, д-р В. Чубатий, М. Костун, А. Вус, І. Шимків, В. Костюк, С. Романів, П. Романець.

По \$5.00

В. Переведа, І. Савчак, С. Мухин, В. Дзуман, А. Процик, Д. Кузенко, І. Карпів, А. Лучанчин, М. Федорів, М. Май, Бураковський, Гай, Трошко, Н. Терентяк, В. Бартіш, А. Сученський, М. Микитка, Я. Романяк, П. Підгірний, М. Хар, Іваськевич, М. Фецик, В. Кордупель, Ст. Марко, М. Пехич, І. Онишко, І. Слободян, Матвіїв, Г. Жук, Р. Гаврилів, Т. Юр, П. Корбутяк, А. Загорода, Т. Бенчарський, І. Нестор, О. Фещак, С. Кінасевич, С. Миколайчик, Н. Галярник, І. Довгань, Ю. Шеробурок, С. Демчишак, В. Матвіїв, І. Іванчук, М. Ребець, В. Гузик, В. Турко, П. Яцишин, В. Рудник, В. Піжицький, Г. Кащій, М. Романюк, П. Дяків, І. Дутка, Г. Ящик, В. Острожинський, П. Олексів, М. Михайлишин, Я. Щур, Е. Мриглюд, І. Новосад, В. Макота, П. Устіяновський, С. Кабан, Е. Калужняцька, Т. Коцко, В. Шулякевич, В. Божик, І. Федоришин.

По \$3.00 — Я Єдинак, І. Терентяк.

По \$2.00 — М. Пшчельницький, Р. Баран.

Колядувати ходили: А. Загорода, С. Паучок, А. Гур, П. Яцишин, В. Бартіш, Н. Терентяк, П. Батіг, О. Савка, Р. Гаврилів, Г. Жук, Л. Рудницький, пані М. Рудницька, Д. Івончик, пані Івончик, І. Бойчак та його син.

Там, де сила являється найбільшим паном, там справедливність буде найбільшим слугою.

Тільки тим належить пам'ятник, які його не потребують.

БЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Своїм Членам

та цілій Українській Спільноті

б а ж а є

УКРАЇНСЬКА ШАДНИЦЯ

***UKRAINIAN SAVINGS
& LOAN ASSOCIATION***

1321 - 23 West Lindley Avenue

Philadelphia, Pa., 19141

Telephone: (215) 9-7080-81

ТІ, ЩО ВІДІЙШЛИ...

ПОР. ЮРІЙ ГАРАСИМІВ, 1898-1975

29 червня 1975 року помер у Торонті старшина УГА та І Української Дивізії "Галичина" поручник Юрій Гарасимів. Покійний народився 1898 р. у галицькому містечку Калуш, а до гімназії ходив у Стрию, де його батько Антін мав свою адвокатську канцелярію та здобув собі славу за польських часів як добрий оборонець у політичних процесах.

З вибухом першої світової війни молодий Юрій разом зі своїми трьома старшими братами вступив до Легіону Українських Січових Стрільців, з якими, у часі Західньо-Української Народної Республіки, перейшов був до

Української Галицької Армії. Після війни Ю. Гарасимів повернувся до Стрия, закінчив гімназію та відкрив своє власне торговельне підприємство. З приходом большевиків осінню 1939 р. Покійний покинув Стрий і подався на еміграцію й повернувся знову за німецької окупації в 1941 р. Весною 1943 р. він, так як і багато інших кол. старшин УГА, зголосився до Української Дивізії "Галичина", де після перевитого одержав ступінь хорунжого і в листопаді був призначений на вишкіл господарчих підстаршин у Дахов, Баварія, а потім у місті Арозьен, Гессен.

Закінчивши господарсько-адміністративні курси, Покійний був призначений до курія Постачання Дивізії у вересні 1944 р. і переїхав з нею на Словаччину, а пізніше до Словенії та Австрії, де в травні 1945 р. наступила капітуляція Німеччини. До 1948 року Покійний проживав з дружиною в Австрії, а потім переїхав до Канади й осів у місті Монреаль. Ю. Гарасимів активно включився у суспільно-громадську працю української громади в Монреалі, співав у хорі "Думка" під диригентурою проф. Городовенка та був співосновником станиць Братства УСС та Братства кол. Вояків І УД УНА в Монреалі. Після смерті дружини в 1969 р. через деякий час Ю. Гарасимів переїхав до Торонта й замешкав остаточно в Пансіоні Івана Франка

для Старших Громадян. Тут він і помер і був похоронений на цвинтарі Проспект 1 липня 1975 р.

Як солідний громадянин, Покійний залишив заповіт й розподілив свої заощадження на різні українські цілі: на Енциклопедію Українознавства у пам'ять свого батька та братів — 2 тисячі доларів, на Пансіон Івана Франка 1 тисячу дол., на Альманах Стрийщини — 300 доларів та на "Вісті Комбатанта" — 100 доларів.

Вічна Йому пам'ять.

В. В.

26 червня 1975 р. в Нью Йорку несподівано відійшов у Вічність МИКОЛА КАНЯТИН, проживши всього 54 роки.

Будучи ідейною людиною, вірив, що лишень зброєю можна здобути волю, тому при першій нагоді зголосився до дивізії "Галичина". Був учасником бою під Бродами, а відтак активним і працював членом комбатантських організацій в Англії та ЗСА.

На Панахиді крім родини, друзів і знайомих, зібралось велике число членів 1-ої УД УНА та інших комбатантських організацій. По Панахиді сл. п. Миколу прощали: о. Х. Войти-на від парохії св. Юра, о. В. Базилевський від Гетьманців, д-р І. Козак від Координаційного Комітету Українських і Українсько-Американських Організацій в Нью-Йорку та д-р Р. Дразньовський від Головної Управи Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА, Станиці в Нью-Йорку та Братства "Броди-Лев".

На цвинтарі у Бавнд-Бруку голова Головної Управи Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА, д-р Р. Дразньовський, голова Станиці в Нью-Йорку Р. Данилюк та приятель покійного М. Виноградник передали "Брідську відзнаку" сл. п. Миколи його найстаршому синові Тарасові, якого хрестним батьком був Гетьманчик Данило Сноропадський.

Покійний залишив дружину Стефанію, дітей: Тараса, Романа та Лесю, брата та двох сестер в Україні.

Р. Нобрин

Станиця Братства Українських Січових Стрільців Чикаго в смутку сповіщає, що дня 2 липня 1975 року на 78 році життя упокоївся

сл. п. мгр. Норберт Рибак

четар Українських Січових Стрільців, член Української Військової Організації і Організації Українських Націоналістів, вязень Каргузької Берези, просвітянський організатор в повіті Бучач, журналіст та активний член українського громадського життя.

Похоронений дня 5 липня 1975 з церкви св. Володимира і Ольги на цвинтарі св. Николая в Чикаго.

Члени Станиці

П о б а ж а н н я

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

75
5
7

Українській Громаді,

усій Комбатантській Братії

та нашим прихильникам

пересилає

Управа та членство Станиці Братства

нол. Воянів І УД УНА

в Торонті, Канада

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

б а ж а ю т ь :

УКРАЇНСЬКА ФІРМА

ВКЛАДАЄ І ФІНАНСУЄ НОВІ ПЕЧІ (форнеси).

ВИПОЗИЧАЄ ЗБІРНИКИ НА ГАРЯЧУ ВОДУ.

ВКЛАДАЄ ПРИЛАДИ ДЛЯ ЗВОГЧУВАННЯ

ПОВІТРЯ (гюмідіейр).

ВСЯ РОБОТА ГАРАНТОВАНА!

DNIPRO
FUEL OIL LIMITED

Toronto — 83 Six Point Rd.

Tel.: 236-1755

M8Z 2X2

Hamilton — 905 Barton Street East — Tel.: 549-9634

Чистимо БЕЗПЛАТНО печі (форнеси).

Даємо БЕЗПЛАТНО цілорічну 24-годинну обслугову
печей нашим відборцям опалової оливи.

Знаменитий, смачний хліб і всякого роду інші пекарські
вироби повноцінної відживчої вартости

п о р у ч а є

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

БУДУЧНІСТЬ — FUTURE BAKERIES

Р. і І. Вжесневських

739 Queen St. W. — Toronto, Ont. — Tel. 368-4235

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

*Веселих Свят Різдва Христового
та*

Щасливого Нового Року

Д-р ТЕТЯНА і ЗЕНОН ЦІСИК
Філядельфія, Па., ЗСА

*Веселих Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року*

*Рідні, Приятелям та Пацієнтам
щиро бажас*

Д-р ВАСИЛЬ САЛЯК з РОДИНОЮ
Філядельфія, Па., ЗСА

✓ *Радісних Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року*

*Рідні, Приятелям та Пацієнтам
б а ж а є*

Д-р РОМАН ДИКИЙ з РОДИНОЮ
Філядельфія, Па., ЗСА

*Веселих і Радісних Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року*

щиро бажають

МАРТА і Д-р ЯРОСЛАВ ЯРИМОВИЧ
Філядельфія, Па., ЗСА

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

**УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ФЕДЕРАТИВНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В НЬЮ ЙОРКУ, Н. Й.**
при 304 Схід 9-та вул. (Дім Пласту). Відкрита: Від вівторка до суботи
від 10 до 3 год. і вівторок та п'ятниця 6 — 8 веч.
Тел.: 533-2980

- Служить ВСІМ українцям Великого Нью Йорку.
- Повідомляємо наших членів і приятелів, що почавши від 1-го січня 1976, ми платимо дивіденду 6% річно, нараховуючи що три місяці.
- Дасмо кожному членові безкоштовне найвище т. зв. життєве забезпечення (2,000.— дол.).
- Вклади кожного забезпечені державою до 40,000 дол.
- Не купуйте нічого на сплати, бо це коштує ваг дорого (18% і більше). Позичте гроші в нас, в своїй Кредитівці й купуйте за готівку. В нас низький відсоток, вигідні сплати, а позички БЕЗКОШТОВНО забезпечені до 10,000 дол. на випадок нещастя чи хвороби.

УПРАВА КООПЕРАТИВИ

*Веселих Свят Різдва Христового
та*

*Щасливого Нового Року
Рідним, Приятелям і Клієнтам*

МИКОЛА КРУМШИН
власник будівельної фірми

166 Tibbetts Road

Yonkers, N. Y.

Phone: HA 3-0621

ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Родині, Приятелям та Покупцям

б а ж а є

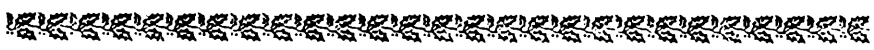
МИХАЙЛО ГРИЦКОВЯН — новий власник крамниці

ILKO MEAT MARKET

140 First Avenue

New York, N. Y.

Помірковані ціни та щира обслуга.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

i

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

пересилають

Своїм Покупцям, Приятелям, Знайомим,
Побратимам Зброї і всьому Українському Народові
на Рідних Землях і на Чужині
Панство МАРКУС — власники

M A R K U S

Apparel – Gift – Specialties

2877 North Milwaukee Ave. Tel. 235-0040
Chicago, Ill. 60618

Крамниця має на складі великий вибір жіночих сукон-
нок, плащів, блузок, галянтерії, панчіх, теплих курток, теплої
імпортованої жіночої спідньої одежі, рівнож великий вибір
на висилку в Україну, хусток, светерів, дощовиків, вовняних
матерій на спідниці, коронки і суконки, мужеські светери,
великий вибір діточої галянтерії, светерів, курток, мужеські
сорочки — куртки і тисячу різних інших артикулів.

*Веселих Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року*

б а ж а є

**ТЕОДОЗІЙ ГРИЦІВ — власник Висилкового Бюра
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.**

**1013 N. Marshall St. (біля Girard Ave.) Philadelphia, Pa., 19123
Tel.: WA 5-8878**

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

*Веселих Свят та Щасливого Нового Року
Рідні, Приятелям та Клієнтам*

б а ж а ю т ь

**Інж. ВОЛОДИМИР і ІРИНА МЕДУХИ — власники
M & M ENTERPRISES CO.**

2325 Brown St. Philadelphia, Pa., 19130 Tel.: CE 6-8880

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

*Радісних Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року*

б а ж а ю т ь

**ВАЛЕНТИНА і МИХАЙЛО ДУЦИЛОВИЧІ
власники гуртівні і висилки пачок до всіх країн світу**

ORION IMPORT — EXPORT & TRADE CO.

4925 Old York Rd. Philadelphia, Pa., 19141 Phone: GL 5-9586

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

*Веселих Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року
Приятелям, Знайомим та Клієнтам*

б а ж а є

EKO FURNITURE & ELECTRIC APPLIANCES

4753 North 13th St. Philadelphia, Pa., 19141 Tel.: DA 9-0424

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

РАДІСНИХ та ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажають

ЮЛІЯ і МИХАЙЛО ПЕТРИШИНІ

власники

KLEIN'S COMPANY
– FURNITURE STORE

720 North 2nd Street

KLEIN'S COMPANY
– APPLIANCE STORE

734-36 North 2nd Street

Philadelphia, Pa., 19123 Phone: WA 5-7362

*Веселих Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року
Приятелям, Знайомим та Клієнтам
бажають*

**ВАСИЛЬ МАНЬКО і ЯРОСЛАВ КУХТИН — власники
KOSMOS WHOLESALE CO.**

Import — Export — Wholesale — Retail

4944 N. Broad St. Philadelphia, Pa., 19141 Telephone: GL 7-5664

*Веселих Свят Різдва Христового
та Щасливого Нового Року*

*Приятелям, Знайомим, Клієнтам та всій Українській Громаді
бажають*

СОФІЯ і ІВАН ДЗІНДЗЮРИ — власники

JOHN'S TAVERN & EUROPEAN AMERICAN RESTAURANT

412 W. Girard Ave. Philadelphia, Pa., 19123 Tel.: WA 2-9255

**BEST WISHES FOR A VERY
MERRY CHRISTMAS & A HAPPY NEW YEAR
from the**

**ST. GEORGE UKRAINIAN POST 401
CATHOLIC WAR VETERANS**

33 East 7th Street

New York, N. Y., 10003

*Веселих Свят Різдва Христового
та*

Щасливого Нового Року

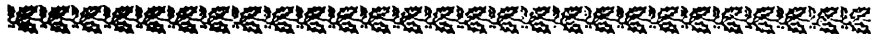
**Приятелям, Знайомим та Клієнтам бажає
К. ШОНК-РУСИЧ**

**ПРОСИМО вступити до нашої галерії на оглядини мистецьких
творів емалії.**

NORM ENAMEL ART GALLERY

13 E. 7th Street

New York, N. Y.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

БЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Українському Духовенству, Організаціям,

ВШановним Клієнтам і Знайомим

щиро бажає

ІВАН СЛИВКА — власник

CROWN BORING COMPANY

SPECIALISTS IN PRECISION MACHINING AND ASSEMBLING

15985 Sturgeon

Roseville, Michigan 48066

773-4900

773-4901

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО

та

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

всім нашим Вельмишановним Покупцям

бажають

ЕРАСТ КУРОВИЦЬКИЙ і СИН

УКРАЇНСЬКА М'ЯСАРНЯ

124 First Avenue

New York City

Tel.: GR 7-0344

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Родині, Шановним Відборцям, Покупцям,

Знайомим та Друзям Дивізійникам

бажає

РОМАН ІВАНИЦЬКИЙ

(DELTO SPORTSWEAR CO.)

136 First Avenue

New York, N. Y. 10009

*Шановним нашим
Покупцям, Приятелям і Знайомим
з Різдом Христовим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ*

б а ж а ю т ь

С. САВЧУК і Б. ГАЛАГАН
власники ФІРМИ

BRODY MEAT PROD., INC.
96 Secon Avenue New York, N. Y. 10003
Tel.: GR 5-5052

*ЩИРІ ПОБАЖАННЯ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Родині, Покупцям, Знайомим*

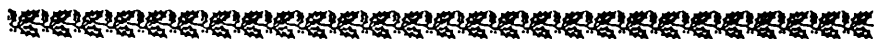
б а ж а є

ЮЛІАН БАЧИНСЬКИЙ
EAST VILLAGE MEAT MARKET
AND DELICATESSEN, INC.

139 — 2nd Avenue
(Між 8 і 9 вул.)
New York City

Tel.: CA 8-5590

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

з світлим празником

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і з НОВИМ РОКОМ

найщиріші побажання

усій Українській Громаді, членству Комбатантських,

Громадських та Суспільних Організацій

п е р е с и л а є

фірма продажу реальностей

J. BOYKO REAL ESTATE LTD.

3327 Bloor St. West, Toronto, Ont. M8X 1E7

Tel.: 239-3041

ВОЯЦЬКИЙ ГУМОР

Розпромінений великим мисливським успіхом, добре підхмелений головік вертається додому і вже зі сходів крижить:

— Катрусю, ти тільки подивися, якого великого зайця я тобі вполював, та ж усі мої друзі-комбатанти повмирають зі задрости.

— Егеж, — приглядається жінка, — що заєць то заєць — немає, що сперегатися. Навіть із ціни 15 долярів, яка ще висить на ньому, видно, що то був не заєць, а справжній велетень.

**

Пане сотнику Гусаковський, — каже лікар, — вам залишається до вибору, припинити зовсім пити горілку, або втратити зір.

— Пане докторе, я був у двох світових війнах, аж у трьох регулярних арміях: молодим УСУС-ом в австрійській, зотарем в Галицькій Армії і сотником в УНА. За той час я бачив стільки світу, що я резигную з того, щоби на нього ще варто було дивитися.

**

Один з наших друзів-комбатантів у Канаді отримав такого листа з «Незалежної Радянської України»:

— Наш Дорогий Остапе! У нас все прекрасно і по-старому. Так, як усі наші попередні вожді, так само і наш товариш Брежньов веде нас до славного майбутнього. Похорони нашого стрія Миколи, що думав інакше — відбулися якраз вгору...

Твоя щаслива сестра Оксана.

**

— Скажіть, зому той стрілець Юшка ходить завжди згорблений по казарняному подвір'ю і дивиться постійно в землю?

— Бо він рік тому знайшов на подвір'ю в казармі монету і тепер, коли має тільки вільну хвилину, ходить і заглядає за грішми.

**

Університет це таке місце, в якому полірують камінці і притемнюють діаманти.

CONTENTS

Ya. Kurdydyk: Mariyupil' (Poem)	page 2
M. Maleckyj: On the occasion of the scholar's jubilee	3
Ya. Kurdydyk: The red shadow on the seas of the world	7
K. Mandzenko: About the European Conference in Helsinki	11
Ivan Kedryn: Atamania now and then	17
S. Kuropas': Ukrainian Red Cross in Czechoslovakia	21
H. Hordienko: Unpaid loans	23
W. Veryha: From Brody to Budapest	25
Yu. Tys-Krochmaluk: Soldiers from the Division "Calicia" in the U. P. A.	32
O. Nazar: Reminiscence about one of the thousand tragedies	35
R. B. Prypchan: Title craze	41
** Again about the military ranks	45
** On the 80th anniversary of Ivan Porytko	47
Ro.-Ko: Organization of the Ukrainian Army in future; feuilleton	51
** Return to war attrition	57
A. Iwachniuk: A problem of private foundations	61
Chronicle and information	
R. Kobryn: Meeting with Captain Ivan Kozak	65
** Meeting of the National Executive of the UUWVA	67
** Ukrainian Veterans' Welfare Service in the U.S.A.	68
Ar-Kyj: 14th National Convention of the Brotherhood of Former Soldiers of the I. U. D. UNA in the USA	69
A. Lutskyj: Former combatants of the I. UD UNA met	71
R. Hayetsky: Plenum of the Supreme Executive of the Brotherhood I. UD UNA	73
M. P.: Combatants' Ball in Toronto	75
L. Rudnycky: Carolling for the Ukrainian war invalids in Winnipeg	79
Obituary:	
Yuriy Harasymiv (p. 81), Mykola Kanyatyn (82), Norbert Rubak (82)	
Soldiers' Humor	95

*Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року
бажають:*

JOHNNY'S FINISHING SHOP

888 Dupont Street

Toronto 4, Ont.

Tel.: 535-6326

**Відновляємо та реставруємо знищені меблі й антики,
хоча б вони були з княжої, козацької чи римінської доби.**

ІВАН ДУДИСЬ

В разі потреби за солідною обслугою звертайтеся

до

УКРАЇНСЬКОГО ПОХОРОННОГО ЗАВЕДЕННЯ

J. CARDINAL & SON

366 Bathurst Street, Toronto, Ontario — Tel.: 368-1444

92 Annette Street, Toronto, Ontario — Tel.: 762-8141

ALU-WOOD WINDOWS & DOORS CO.

Алюмінієві вікна і двері

3195 Lenworth Dr., Cooksville, Ontario

УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА ФІРМА

ALBERTA FUEL OIL LTD.

278 Bathurst Street — Toronto, Ontario — Tel.: EM 2-3224

Постачання опалової оливи

Українська будівельна фірма

E. KOST CONSTRUCTION CO. LTD.

Mississauga, Ontario

Tel.: 270-0070

Будова нових хат і фабрик.

Власник: Євген Коструба.

U.S.A. — \$1.50

Canada — \$1.50

Звертаємо увагу нашим Шановним читачам, що адреса Адміністрації є:

VISTI KOMBATANTA — VETERANS' NEWS

P. O. Box 279, Stn. "D", Toronto 9, Ontario, Canada

Туди просимо звертатися у всіх адміністративних справах «Вістей Комбатанта» і пересилати свої запити та передплати.

Давніша поштова скринька в Нью Йорку, ЗСА, є нечинна.

Адміністрація

*Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року
бажають:*

Перше українське бюро подорожі

МАРКІЯНА КОГУТА і ІГОРЯ КУРИЛІВА

BLOOR TRAVEL AGENCY

1190 Bloor Street West, Toronto 4, Ontario

Tel.: 535-2135 & 535-2136

● спроваджує рідних на постійне перебування або на візити, ● продаж квитків на всі літунські, корабельні та автобусові лінії, ● нотаріальні завірення документів — особистих, спадкових і т. п., ● переклади з різних мов.

**НЕ ЙДИ, НЕ ШУКАЙ ЧУЖИХ СОБІ БЮР, БО
НАЙКРАЩЕ ОБСЛУЖИТЬ "АГЕНЦІЯ БЛЮР"!**

СОЛІДНА ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ ФІРМІ

R. CHOLKAN CO. LTD.

Real Estate Brokers and General Insurance

527 Bloor St. W. (near Bathurst St.), Toronto, Ont., 532-4404

2232 Bloor St. W. (n. Runnymede Rd.), Toronto, Ont. 767-5454

660 Wilson Ave. (near Dufferin), Toronto, Ontario, 636-1501

10 Collier Street, — Barrie, Ontario, — Telephone: 728-4401

217 King Street — St. Catherines, Ontario, — Phone: 682-6628